

Terms of Reference

EUROPEAN URBAN INITIATIVE – INNOVATIVE ACTIONS

TWEEDE EUI-IA-PROJECTOPROEP
31/05/2023 – 05/10/2023

31/05/2023

Co-funded by
the European Union

Inhoudsopgave

1.	INLEIDING	3
2.	WIE KAN EEN AANVRAAG INDIENEN?.....	4
2.1	EERSTE CATEGORIE	5
2.2	TWEEDE CATEGORIE	5
2.3	DERDE CATEGORIE.....	7
2.4	ALGEMENE EISEN VOOR IN AANMERKING KOMENDE STEDELIJKE AUTORITEITEN	8
3.	THEMA VOOR DE TWEDE EU-IA-CALL.....	9
3.1	VERGROENING VAN STEDEN	10
	ALGEMENE DEFINITIE EN CONTEXT VAN HET THEMA 'VERGROENING VAN STEDEN'	10
	RELEVANTIE VOOR EN ROL VAN STEDELIJKE AUTORITEITEN	11
	AANDACHTSPUNTEN VOOR STEDELIJKE AUTORITEITEN	13
	DOELEN VAN HET COHESIEBELEID	14
	RESULTAAT- EN OUTPUTINDICATOREN	15
3.2	DUURZAAM TOERISME	17
	ALGEMENE DEFINITIE EN CONTEXT VAN HET THEMA 'DUURZAAM TOERISME'	17
	RELEVANTIE VOOR EN ROL VAN STEDELIJKE AUTORITEITEN	19
	AANDACHTSPUNTEN VOOR STEDELIJKE AUTORITEITEN	20
	DOELEN VAN HET COHESIEBELEID	21
	RESULTAAT- EN OUTPUTINDICATOREN	21
3.3	BENUTTEN VAN TALENT IN KRIMPENDE STEDEN	23
	ALGEMENE DEFINITIE EN CONTEXT VAN HET THEMA 'BENUTTEN VAN TALENT IN KRIMPENDE STEDEN'	23
	RELEVANTIE VOOR EN ROL VAN STEDELIJKE AUTORITEITEN	24
	AANDACHTSPUNTEN VOOR STEDELIJKE AUTORITEITEN	26
	DOELEN VAN HET COHESIEBELEID	27
	RESULTAAT- EN OUTPUTINDICATOREN	28
4.	PROJECTFASEN	30
5.	UITGANGSPUNTEN VOOR DE FINANCIERING	31
6.	HET GENEREREN EN ONTWIKKELEN VAN PROJECTEN	33
6.1	PARTNERSCHAPPEN	33
6.2	INTERVENTIELOGICA EN WERKPLAN.....	36
6.3	ONDERSTEUNING DOOR DESKUNDIGEN.....	38
6.4	OVERDRACHT	38
6.5	KOSTENCATEGORIEËN	41
7.	AANVRAAGPROCEDURE	42
8.	SELECTIEPROCEDURE.....	43

8.1	SUBSIDIABILITEITSCONTROLE	43
8.2	STRATEGISCHE BEOORDELING	45
8.3	OPERATIONELE BEOORDELING	46
8.4	SCORESISTEEM	47
8.5	UITSLUITINGSCRITEIA VOOR SUBSIDIEAANVRAGERS	47
9.	OPSTARTFASE	49
10.	AANSPEEKPUNT	49
11.	BELANGRIJKE DATUMS	50

1. INLEIDING

In het wetgevingspakket voor het cohesiebeleid 2021-2027 is onder andere de instelling van het **European Urban Initiative opgenomen** (art. 12 van Verordening nr. 2021/1058 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling en het Cohesiefonds¹ – de EFRO/CF-verordening). Het European Urban Initiative is een financieringsinstrument van de Europese Unie en vormt het **vervolg op het initiatief Urban Innovative Actions uit de programmaperiode 2014-2020**. Dit nieuwe initiatief is een belangrijk programma om steden van elke omvang te ondersteunen, capaciteit en kennis op te bouwen, innovatie te bevorderen en overdraagbare en schaalbare innovatieve oplossingen te ontwikkelen voor relevante stedelijke problemen in de EU. Het uiteindelijke doel is dat de geteste innovaties een inspiratiebron vormen voor het gebruik van de cohesiefondsen in stedelijke gebieden, met name de gebieden die steun ontvangen uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) voor specifieke doelstellingen zoals omschreven in artikel 3 van de EFRO/CF-verordening², en dat het innovatievermogen van steden als begunstigden of intermediairs bij het beheer van deze fondsen wordt versterkt.

Een van de doelstellingen van het European Urban Initiative (EUI), en met name van het onderdeel Innovative Actions (EUI-IA), is om een vervolg te geven aan de steun in het kader van het initiatief Urban Innovative Actions, namelijk door **stedelijke autoriteiten in heel Europa de ruimte en de middelen te bieden om te experimenteren in pilotprojecten en zo nieuwe innovatieve oplossingen te vinden voor de onderling samenhangende, complexe lokale problemen rond duurzame stedelijke ontwikkeling**. Via EUI-IA krijgen stedelijke autoriteiten de kans om te testen hoe nieuwe en onconventionele oplossingen in de praktijk werken en welke effecten ze hebben in de complexe werkelijkheid. Het proces en de resultaten van de experimenten worden gevolgd door partnersteden in andere landen (overdrachtspartners), zodat de geteste innovatieve oplossingen beter overdraagbaar en repliceerbaar worden in de hele EU.

Stedelijke autoriteiten zouden de kans moeten grijpen die EUI-IA hun biedt om innovatieve benaderingen en werkwijzen uit te proberen buiten het kader van 'normale projecten' (die kunnen worden gesubsidieerd uit 'traditionele' subsidiebronnen, waaronder de reguliere EFRO-programma's). Dankzij EUI-IA kunnen steden ambitieuze en creatieve ideeën omzetten in prototypes die daadwerkelijk in stedelijke omgevingen kunnen worden getest. Met andere woorden, EUI ondersteunt pilotprojecten die te riskant zijn om te worden gefinancierd uit traditionele subsidiebronnen, op voorwaarde dat ze echt innovatief en experimenteel zijn.

EUI-IA-projecten worden geselecteerd via projectoproepen ('calls') die betrekking hebben op één of meer door de Europese Commissie (EC) voorgestelde thema's. Het EUI heeft een totaal EFRO-budget

¹ Verordening (EU) 2021/1058 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling en het Cohesiefonds: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32021R1058>. Bij iedere call in het kader van het European Urban Initiative – Innovative Actions zal worden gespecificeerd om welke specifieke doelstellingen van het EFRO het gaat.

² *Ibidem*.

van € 450 miljoen, waarvan 75% bestemd is voor het onderdeel EUI-IA. **Elk project kan maximaal € 5 miljoen aan EFRO-subsidie ontvangen en projecten moeten worden uitgevoerd binnen een periode van maximaal 3,5 jaar.**

Het EUI staat onder leiding van het Directoraat-generaal Regionaal beleid en stadsontwikkeling van de Europese Commissie (DG REGIO), via indirect beheer. Voor de uitvoering van het EUI heeft de Europese Commissie (EC) de Franse Région Hauts-de-France aangewezen als Uitvoerende Entiteit. Er is een Permanent Secretariaat opgezet dat de Uitvoerende Entiteit ondersteunt en het dagelijks beheer van het EUI verzorgt.

Door middel van deze Terms of Reference worden in aanmerking komende autoriteiten uitgenodigd om projectvoorstellen in te dienen in het kader van de tweede EUI-call. Voor deze call is een indicatief budget van € 120 miljoen beschikbaar.

In dit document wordt beschreven welke eisen worden gesteld bij deze tweede EUI-IA-call en hoe de aanvraagprocedure verloopt. **Het moet worden gelezen in samenhang met de EUI-IA Guidance, het werkdocument voor het aanvraagformulier en andere documenten met betrekking tot de call die op de EUI-website worden gepubliceerd.**

2. WIE KAN EEN AANVRAAG INDIENEN?

De volgende autoriteiten kunnen steun aanvragen voor de uitvoering van een EUI-IA-project:

- **Eerste categorie:** een stedelijke autoriteit van een lokale bestuurlijke eenheid die op grond van de urbanisatiegraad door Eurostat is geclassificeerd als agglomeratie, stad of voorstad (DEGURBA-code 1 of 2) en ten minste 50.000 inwoners heeft.
- **Tweede categorie:** een vereniging of groepering van stedelijke autoriteiten met de juridische status van georganiseerde agglomeratie, bestaande uit lokale bestuurlijke eenheden, waarbij het merendeel (minimaal 51%) van de bevolking woont in een lokale bestuurlijke eenheid die op grond van de urbanisatiegraad door Eurostat is geclassificeerd als agglomeratie, stad of voorstad (DEGURBA-code 1 of 2) en waarbij het totale aantal inwoners ten minste 50.000 bedraagt.
- **Derde categorie:** een vereniging of groepering van stedelijke autoriteiten zonder de juridische status van georganiseerde agglomeratie, waarbij alle betrokken stedelijke autoriteiten (hoofddoorloopt en gelieerde autoriteiten) lokale bestuurlijke eenheden zijn en op grond van de urbanisatiegraad door Eurostat zijn geclassificeerd als agglomeratie, stad of voorstad (DEGURBA-code 1 of 2) en waarbij het totale aantal inwoners (hoofddoorloopt en gelieerde autoriteiten) ten minste 50.000 bedraagt.

Uitsluitend de hierboven gedefinieerde stedelijke autoriteiten mogen een aanvraagformulier indienen in het kader van een EUI-IA-call.

De definitie van het begrip 'lokale bestuurlijke eenheid' (LBE), de classificatie op grond van de urbanisatiegraad en de inwoneraantallen zijn gebaseerd op informatie van Eurostat in de Correlatietabel voor EUI-IA ("EUI-IA_Call2_Correspondence_table": https://www.urban-initiative.eu/sites/default/files/2023-05/EUI-IA_Correspondence_table.xlsx). Deze tabel zal als belangrijkste referentiedocument worden gebruikt bij de subsidiabiliteitscontrole. Aanvragers kunnen in de Correlatietabel vinden in hoeverre hun project subsidiabel is, alsmede informatie over de LBE's binnen hun bestuurlijke grenzen en de inwoneraantallen. Het dringende advies is om de subsidiabiliteit zelf na te gaan (op basis van bovengenoemde Correlatietabel) alvorens het aanvraagformulier in te vullen. Als de gegevens in de Correlatietabel voor EUI-IA onvolledig of inconsistent zijn of als er twijfels zijn over de interpretatie ervan, wordt aanvragers aangeraden om vóór het invullen van het aanvraagformulier contact op te nemen met het Permanent Secretariaat. Tijdens de selectieprocedure toetst het Permanent Secretariaat de subsidiabiliteit uitsluitend op basis van de ingevulde gegevens in het aanvraagformulier. Als onduidelijk is of een aanvrager voor subsidie in aanmerking komt of niet, zal het Permanent Secretariaat in overleg met alle betrokken partners, waaronder Eurostat, nagaan of dit het geval is.

2.1 EERSTE CATEGORIE

- Gemeenten/districten waarvan de bestuurlijke grenzen samenvallen met één bepaalde LBE. In dit geval moet de LBE op grond van de urbanisatiegraad zijn geclassificeerd als agglomeratie, stad of voorstad (code 1 en/of 2 in de Correlatietabel – kolom Urbanisatiegraad) en minimaal 50.000 inwoners hebben.
- Gemeenten waarvan de bestuurlijke grenzen diverse LBE's omvatten. Dit is het geval voor gemeenten in Portugal, Ierland, Griekenland, Malta en Letland, waar de Eurostat-definitie van LBE niet overeenkomt met gemeenten maar met kleinere eenheden (deelgemeenten) of statistische eenheden (kiesdistricten). In dergelijke gevallen kan de gemeente alleen voor subsidie in aanmerking komen als deze in totaal meer dan 50.000 inwoners heeft en het merendeel hiervan (ten minste 51%) woont in een LBE die op grond van de urbanisatiegraad is geclassificeerd als agglomeratie, stad of voorstad (code 1 en/of 2 in de Correlatietabel – kolom Urbanisatiegraad).

2.2 TWEEDE CATEGORIE

Georganiseerde agglomeraties die een vereniging of groepering van stedelijke autoriteiten vormen en die aan de volgende criteria voldoen:

- Ze zijn officieel in de nationale wetgeving erkend als afzonderlijke lokale bestuurslaag (dus geen regionaal of provinciaal niveau) met de verplichting voor gemeenten om zich aan te sluiten bij de bovengemeentelijke organisatie (NB: verenigingen die zijn opgericht op basis van vrijwilligheid, voor een specifiek doel en/of voor beperkte duur, vallen dus buiten deze categorie).
- Ze bestaan uitsluitend uit gemeenten (NB: verenigingen die ook andere organisaties omvatten, zoals universiteiten, kamers van koophandel e.d., vallen dus buiten deze categorie).
- Ze beschikken over specifieke, in de nationale wetgeving vastgelegde en door de gemeenten gedelegeerde bevoegdheden met betrekking tot beleidsterreinen die relevant zijn voor het EUI-IA-project. Verenigingen moeten een concrete verwijzing geven naar het betreffende nationale juridische kader. Georganiseerde agglomeraties dienen te beschikken over exclusieve bevoegdheden ten aanzien van de ontwikkeling en uitvoering op beleidsterreinen die relevant zijn voor het EUI-IA-project.
- Ze beschikken over een eigen politieke (met indirecte vertegenwoordiging van de betrokken gemeenten) en bestuurlijke structuur (met eigen medewerkers)

Voorbeelden van georganiseerde agglomeraties in het kader van EUI-IA zijn:

- Frankrijk: Métropoles, Communautés Urbaines, Communautés d'Agglomération, Etablissements Publics Territoriaux (EPT) en Communautés de Communes.
- Italië: Alleen Città Metropolitane en Unione di Comuni. NB: Consorzi, Gruppi di Azione Locale (GAL), Convenzione dei Comuni of andere georganiseerde agglomeraties die door de Italiaanse nationale wet- en regelgeving (Testo Unico degli Enti Locali) niet als lokale overheden worden beschouwd, komen niet in aanmerking.
- Duitsland: Landkreis.
- Spanje: Mancomunidades en Area Metropolitana Barcelona. NB: Diputaciones provinciales (provinciale overheden) worden beschouwd als provinciale organen en worden daarom erkend als in aanmerking komende georganiseerde agglomeraties.
- Portugal: Comunidades Intermunicipais (CIM).

Europese groeperingen voor territoriale samenwerking (EGTS'en) die uitsluitend uit stedelijke autoriteiten (zoals hierboven gedefinieerd) bestaan en beschikken over specifieke bevoegdheden op het gebied van beleidsontwikkeling en -uitvoering die relevant zijn voor een EUI-IA-call, worden als georganiseerde agglomeraties beschouwd en kunnen derhalve in het kader van EUI-IA-calls een aanvraag indienen als hoofdautoriteit of gelieerde autoriteit. EGTS'en die ook andere organisaties omvatten (bijv. lidstaten, regionale autoriteiten, verenigingen, universiteiten, enz.) worden niet als georganiseerde agglomeraties beschouwd en kunnen geen aanvraag indienen als hoofdautoriteit of

gelieerde autoriteit, maar kunnen wel als uitvoeringspartner betrokken zijn bij een voorstel van een in aanmerking komende stedelijke autoriteit.

In het kader van EUI-IA worden georganiseerde agglomeraties beschouwd als een afzonderlijke stedelijke autoriteit die alle betrokken gemeenten vertegenwoordigt. In een projectvoorstel dat door een georganiseerde agglomeratie wordt ingediend, dient deze daarom te worden aangemerkt als hoofdautoriteit. Om te bepalen of georganiseerde agglomeraties in aanmerking komen voor subsidie, gaat het Permanent Secretariaat na of het totale aantal inwoners ten minste 50.000 is en of het merendeel daarvan (ten minste 51%) woont in een bij de agglomeratie betrokken LBE die op grond van de urbanisatiegraad is geclassificeerd als agglomeratie, stad of voorstad.

2.3 DERDE CATEGORIE

Verenigingen van stedelijke autoriteiten (nationale/regionale verenigingen van stedelijke autoriteiten, territoriale samenwerkingsverbanden, ontwikkelingsdistricten, enz.) en afzonderlijke stedelijke autoriteiten die geen officiële samenwerkingsovereenkomst hebben maar wel bereid zijn om gezamenlijk een aanvraag in te dienen, kunnen dat doen door een van de betrokken gemeenten als hoofdautoriteit aan te wijzen en de overige als gelieerde autoriteiten te vermelden.

Om in aanmerking te komen voor subsidie, moeten alle betrokken stedelijke autoriteiten (hoofdautoriteit en gelieerde autoriteiten) zijn erkend als LBE en op grond van de urbanisatiegraad door Eurostat zijn geclassificeerd als agglomeratie, stad of voorstad (DEGURBA code 1 of 2). Wanneer de bestuurlijke grenzen van stedelijke autoriteiten meer dan één LBE omvatten, gelden dezelfde regels voor het bepalen van de urbanisatiegraad als hierboven beschreven in paragraaf 2.1. De relatie tussen de hoofdautoriteit en de gelieerde autoriteiten hoeft ten tijde van het indienen van het aanvraagformulier nog niet geformaliseerd te zijn. Als het voorstel wordt goedgekeurd en ondersteund, zal de relatie moeten worden geformaliseerd in de vorm van een partnerschapsovereenkomst (waarvan het Permanent Secretariaat een model verstrekt aan de hoofdautoriteit).

In het verleden is gebleken dat projecten die worden uitgevoerd door verenigingen of groeperingen van stedelijke autoriteiten zonder de status van georganiseerde agglomeratie, waarbij meer dan drie niet aan elkaar grenzende stedelijke autoriteiten (hoofd- en gelieerde autoriteiten) waren betrokken, het risico lopen dat de samenhang verloren gaat en dat het lastig is om tot zinvolle resultaten te komen. Daarom is het advies dat verenigingen en/of groeperingen van stedelijke autoriteiten (zonder de status van georganiseerde agglomeratie) die een aanvraag willen indienen, wél aan elkaar moeten grenzen en het aantal gelieerde autoriteiten moeten beperken.

2.4 ALGEMENE EISEN VOOR IN AANMERKING KOMENDE STEDELIJKE AUTORITEITEN

Naast de hierboven genoemde voorwaarden voor elke categorie stedelijke autoriteiten om in aanmerking te komen, gelden in het kader van EUI-IA ook nog de volgende algemene principes voor alle in aanmerking komende stedelijke autoriteiten:

- Alle stedelijke autoriteiten moeten zich in een EU-lidstaat bevinden.
- Alleen in aanmerking komende stedelijke autoriteiten zoals hierboven gedefinieerd mogen een aanvraagformulier indienen in het kader van een EUI-IA-call. Een aanvraagformulier dat wordt ingediend door een uitvoeringspartner wordt als niet-subsidiabel aangemerkt.
- Stedelijke autoriteiten (zoals hierboven gedefinieerd) kunnen in een projectvoorstel alleen als hoofdautoriteit en/of gelieerde autoriteit worden vermeld. De categorie uitvoeringspartners is uitsluitend bedoeld voor instellingen en/of organisaties die in het kader van EUI-IA niet als stedelijke autoriteiten worden erkend.
- Als een innovatieve oplossing vereist dat wordt gewerkt met een peri-urbaan gebied of een functionele gebiedsaanpak, is het mogelijk om lokale bestuurlijke eenheden die op grond van hun urbanisatiegraad zijn geclassificeerd als landelijk (DEGURBA-code 3 van Eurostat) op te nemen als uitvoeringspartners. Let wel, hun inwoneraantal telt niet mee om aan de minimumdrempel van 50.000 te komen. De reden voor het opnemen van als landelijk geclassificeerde lokale bestuurlijke eenheden moet in het aanvraagformulier duidelijk worden uitgelegd en onderbouwd.
- Een stedelijke autoriteit of een georganiseerde agglomeratie mag slechts betrokken zijn bij één projectvoorstel in het kader van een bepaalde call (zelfs als deze projectvoorstellen worden ingediend onder verschillende thema's binnen dezelfde call). Deze regel geldt ook voor gelieerde autoriteiten (een gemeente mag slechts bij één projectvoorstel betrokken zijn, hetzij als hoofdautoriteit hetzij als gelieerde autoriteit).
- Stedelijke autoriteiten die reeds subsidie krijgen voor een project dat in het kader van een eerdere EUI-IA-call is goedgekeurd, mogen gedurende de gehele looptijd van het initiatief geen nieuw aanvraagformulier indienen rond hetzelfde thema.
- Stedelijke autoriteiten mogen zich niet in een situatie bevinden die onder de uitsluitingsregels valt (voor meer informatie, zie paragraaf 8.5 'Uitsluitingscriteria voor subsidieaanvragers' en de EUI-IA Guidance, paragraaf 3.3 'Exclusion criteria for grant applicants').

Bureaus en bedrijven (bijv. op het gebied van energie/afvalbeheer, economische ontwikkeling, bevordering van het toerisme enz.) die geheel of gedeeltelijk in handen zijn van een gemeente, worden niet beschouwd als LBE en kunnen dan ook niet worden erkend als in aanmerking komende stedelijke autoriteit. Deze organisaties kunnen echter wel als uitvoeringspartner worden betrokken bij de

samenwerking (voor meer informatie over de taken en verantwoordelijkheden van uitvoeringspartners, zie de EUI-IA Guidance, paragraaf 2.1.2 'Typology of the European Urban Initiative – Innovative Actions Partners').

NB: In het geval van verenigingen of groeperingen van stedelijke autoriteiten met de juridische status van georganiseerde agglomeratie (tweede categorie van in aanmerking komende autoriteiten – zie hierboven), wordt de organisatie samen met alle andere betrokken stedelijke autoriteiten beschouwd als één stedelijke autoriteit en wordt de agglomeratie derhalve aangemerkt als hoofdautoriteit. In het geval van verenigingen of groeperingen van stedelijke autoriteiten zonder de juridische status van georganiseerde agglomeratie (derde categorie van in aanmerking komende autoriteiten – zie hierboven), dienen de betrokken stedelijke autoriteiten één gemeente aan te wijzen als hoofdautoriteit en de overige gemeenten als gelieerde autoriteiten.

3. THEMA VOOR DE TWEEDE EUI-IA-CALL

Het EUI is ingesteld als een van de instrumenten voor de uitvoering van de Stedelijke Agenda voor de EU, die op zijn beurt essentieel is voor de uitvoering van het nieuwe Handvest van Leipzig. Net als bij Urban Innovative Actions zullen de EUI-IA-calls worden georganiseerd rond thema's die door de Europese Commissie zijn vastgesteld, in aansluiting op het nieuwe Handvest van Leipzig en sectoroverstijgende prioriteiten van de EC, zoals de groene en de digitale transitie. Om de samenhang van EUI-IA-projecten met het cohesiebeleid duidelijker te maken en de latere opschaling en/of replicatie met EFRO-subsidie makkelijker te maken, worden in EUI-IA-calls ook de specifieke doelstellingen van het cohesiebeleid genoemd waarop de call zich richt. Aanvragers zullen concreet moeten aantonen dat de oplossingen die zij in het licht van de genoemde specifieke doelstellingen willen testen, ook relevant zijn voor het cohesiebeleid. Verder wordt er een lijst van indicatoren vastgesteld – die moeten worden gehanteerd en gemonitord samen met andere, door de projectpartners zelf vastgestelde indicatoren – om de gewenste effecten op projectniveau inzichtelijker maken en om de resultaten per beleidsterrein en/of voor het hele EUI-IA te kunnen samenvoegen.

Voor de tweede projectoproep geldt dat er projectvoorstellen kunnen worden ingediend met betrekking tot een van de drie volgende thema's: vergroening van steden, duurzaam toerisme of het benutten van talent in krimpende steden.

3.1 VERGROENING VAN STEDEN

ALGEMENE DEFINITIE EN CONTEXT VAN HET THEMA 'VERGROENING VAN STEDEN'

Europa en de rest van de wereld worden geconfronteerd met onderling samenhangende crises op het gebied van biodiversiteit, klimaat, vervuiling en hulpbronnen. De klimaatverandering versnelt de teloorgang van de natuur als gevolg van droogte, overstromingen en bosbranden, terwijl het verlies en het niet-duurzame gebruik van natuur op hun beurt de klimaatverandering in de hand werken³. Vervuiling tast onze gezondheid en het milieu aan, en in een lineaire economie worden schaarse hulpbronnen verspild. Dit vraagt om dringende maatregelen om de emissies radicaal terug te dringen om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5°C, en er tegelijkertijd voor te zorgen dat de aanpassing aan de klimaatverandering slimmer, sneller en systematischer verloopt⁴. Naast klimaatverandering zorgen ook andere belangrijke oorzaken van biodiversiteitsverlies, zoals veranderingen in het gebruik van land en zee, overexploitatie, vervuiling en invasieve exoten, ervoor dat de natuur snel verdwijnt.

Europese steden voelen als eerste de impact van deze crises. Groene gebieden in de stad verliezen vaak de concurrentieslag om de grond, nu het aandeel van de bevolking dat in de stedelijke gebieden van de EU woont, blijft stijgen. Een op de acht Europeanen die in steden wonen, wordt blootgesteld aan luchtvervuilingsniveaus die de aanbevelingen van de WHO overschrijden. Steden genereren ongeveer 70% van de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen en zijn tegelijkertijd bijzonder kwetsbaar voor de gevolgen van de klimaatverandering, zoals vaker voorkomende en langdurige hittegolven, periodes van droogte, overstromingen of waterschaarste.

De gezamenlijke aanpak van uitdagingen op het gebied van biodiversiteit, vervuiling, hulpbronnen en klimaat vormt het uitgangspunt voor de inzet van 'vergroening van steden' om ecosystemen te ondersteunen en de veerkracht te versterken. In dit verband biedt de grotere aandacht voor oplossingen op het gebied van groene en blauwe infrastructuur⁵ (hierna 'groene' infrastructuur genoemd) een doeltreffende en efficiënte aanpak voor deze uitdagingen in steden.

En hoewel groene infrastructuur belangrijk is, is het op zichzelf niet voldoende om te zorgen voor een gezonde en groene stedelijke omgeving. Daarom is het van groot belang dat groene infrastructuur wordt geïntegreerd in andere sectoren, dus dat er verder wordt gekeken dan de bescherming van de

³ EU-biodiversiteitsstrategie voor 2030 (2022)

⁴ IPCC Report Analysis (2022); EU-strategie voor aanpassing aan klimaatverandering (2021).

⁵ In de EU-strategie inzake groene infrastructuur wordt groene infrastructuur gedefinieerd als een strategisch opgezet netwerk van natuurlijke en seminatuurlijke gebieden met diverse milieukenmerken, dat is ontworpen en wordt beheerd teneinde een brede reeks ecosystemendiensten te leveren. Het omvat groene ruimten en andere fysieke elementen in landzones (met inbegrip van kustzones) en zeezones. Op het land is groene infrastructuur aanwezig in plattelands- en stedelijke omgevingen. Blauwe infrastructuur is vergelijkbaar met groene infrastructuur en heeft betrekking op (semi-)natuurlijke gebieden, waaronder aquatische ecosystemen, kust- en zeegebieden. Peri-urbane gebieden zijn van groot belang voor de ontwikkeling van groene infrastructuur, en het concept van deze infrastructuur kan worden verrijkt met op de natuur gebaseerde oplossingen.

biodiversiteit en aanpak van de klimaatverandering. Aangezien de vergroening van steden een holistische aanpak vergt, moet dit thema op een meer geïntegreerde manier worden benaderd, met koppelingen met uiteenlopende beleidsterreinen. Daarbij moet het verband worden gelegd tussen groene infrastructuur en andere beleidsterreinen, zoals nul lucht-, water-, en bodemvervuiling, duurzame mobiliteit, renovatie van gebouwen, energie, watermanagement, circulaire economie en volksgezondheid.

Onder het thema 'Vergroening van steden' worden experimenten gefinancierd die concrete innovatieve oplossingen opleveren voor groene infrastructuur in Europese steden, om te komen tot een betere aanpak van de uitdagingen op het gebied van biodiversiteit, verontreiniging, hulpbronnen en klimaat. De projecten moeten zich ook richten op synergieën met andere belangrijke beleidsterreinen. De innovatieve oplossingen die in het kader van de gefinancierde projecten worden ontwikkeld, moeten bijdragen aan investeringen in het kader van het cohesiebeleid met betrekking tot de groene en rechtvaardige transitie, waarbij als vuistregel geldt dat ze betaalbaar moeten zijn voor iedereen.

Het thema 'Vergroening van steden' draagt bij tot en heeft raakvlakken met een aantal EU-beleidsmaatregelen en -initiatieven, zoals de Europese Green Deal, de EU-biodiversiteitsstrategie, de EU-bosstrategie, de EU-bodemstrategie en het voorstel voor een wet inzake natuurherstel, de EU-strategie voor aanpassing aan de klimaatverandering, de EU-strategie voor groene infrastructuur, het actieplan 'Verontreiniging naar nul', het initiatief Nieuw Europees Bauhaus, de EU-strategie voor een renovatiegolf voor Europa, het initiatief voor betaalbare huisvesting, het nieuwe Europese kader voor stadsmobiliteit, de EU-missies voor klimaatneutrale en slimme steden en aanpassing aan de klimaatverandering, het Europees partnerschap Driving Urban Transitions binnen Horizon Europe, het Burgemeestersconvenant voor klimaat en energie, Green City Accord, de Europese Green Capital Award en de Europese Leaf Award, en de Intelligent Cities Challenge.

Bovendien draagt het thema bij aan en heeft het raakvlakken met de Stedelijke Agenda voor het thematische EU-partnerschap 'Greening Cities'. Dit partnerschap richt zich op groene en blauwe infrastructuur in een stedelijke context, waarbij verbanden worden gelegd met andere beleidssectoren. Het thema 'Vergroening van steden' sluit ook aan bij het thema 'Groene stad' van het vernieuwde Handvest van Leipzig, waarin een visie op de duurzame stad van de toekomst in Europa is neergelegd, waarbij ook sociale en economische aspecten worden meegenomen ('de rechtvaardige stad' en 'de productieve stad').

De Europese Commissie streeft naar een evenwichtige portefeuille van projecten die aan de hoogste kwaliteitseisen voldoen en tegelijk de geografische, ruimtelijke en demografische verscheidenheid van Europese steden weerspiegelen. Van de projectvoorstellen wordt verwacht dat ze uiterst experimenteel van aard zijn en daardoor weinig kans maken op financiering uit traditionele of mainstream financieringsbronnen.

RELEVANTIE VOOR EN ROL VAN STEDELIJKE AUTORITEITEN

Een gezamenlijke aanpak op het gebied van biodiversiteit, vervuiling, hulpbronnen en klimaat door middel van groene infrastructuur biedt veel kansen voor steden. Innovatieve antwoorden als het gaat

om biodiversiteit, vervuiling, hulpbronnen en klimaat krijgen invulling door concrete acties op lokaal niveau. Het thema 'Vergroening van steden' met een focus op groene infrastructuur vormt de concrete verbinding tussen diverse overheden, soorten initiatieven en regelgevende maatregelen. Stedelijke autoriteiten bevinden zich in een goede positie om een brug te slaan tussen verschillende instanties en afdelingen door te experimenteren met innovatieve oplossingen voor bestaande en/of nieuwe groene infrastructuur, en daarbij de kennisbasis op dit gebied te verbeteren. Zij genieten doorgaans ook het vertrouwen van de burgers, wat essentieel is om ook op lokaal niveau draagvlak te creëren voor groene infrastructuur, met name door belanghebbenden erbij te betrekken.

Er is een inherent verband tussen biodiversiteit, vervuiling, hulpbronnen en de klimaatcrisis, en daarom is er behoefte aan integrale oplossingen op het gebied van groene infrastructuur. In de praktijk wordt er bij de aanpak van deze problemen echter vaak alleen gekeken naar het eigen terrein. Door oplossingen op het gebied van groene infrastructuur in één stedelijk perspectief te integreren kan dus een meer holistische aanpak worden bevorderd. Innovatieve oplossingen die door stedelijke autoriteiten worden getest en die tegelijkertijd rekening houden met synergieën op het gebied van biodiversiteit, nul vervuiling en mitigatie van/aanpassing aan de klimaatverandering, en ook met de sociale gevolgen, bieden de mogelijkheid om eventuele bijkomende voordelen te maximaliseren en de brede ontwikkelingsambities te helpen verwezenlijken.

Stedelijke autoriteiten bevinden zich in een goede positie om te experimenteren met innovatieve oplossingen, zodat de vele voordelen van groene infrastructuur voor het voetlicht kunnen worden gebracht en er tegelijkertijd thematische verbanden worden gelegd met andere beleidsterreinen, zoals nul lucht-, water-, en bodemvervuiling, duurzame mobiliteit, groene renovatie van gebouwen, schone energietransitie, watermanagement en volksgezondheid. Projectvoorstellen in het kader van dit thema moeten derhalve gericht zijn op groene-infrastructuuroplossingen met een duidelijk en sterk verband met andere beleidsterreinen. Innovatieve ideeën waarmee in steden wordt geëxperimenteerd, kunnen bijvoorbeeld direct bijdragen tot de beperking van de klimaatverandering door koolstofvastlegging of indirect door vermindering van de vraag naar energie, en daarnaast belangrijke bijkomende voordelen bieden zoals minder vervuiling, bijvoorbeeld door middel van actieve mobiliteit die samenhangt met groene infrastructuur, zoals fietsen en lopen. Dergelijke ideeën kunnen ook bijdragen tot aanpassing aan het klimaat, bijvoorbeeld door beperking van de effecten van hitte-eilanden in steden en de reductie van de koelings- en verwarmingsbehoefte van gebouwen door middel van groene daken en groene muren. Bovendien is in onderzoek herhaaldelijk het positieve verband aangetoond tussen groene infrastructuur en volksgezondheid, en door middel van innovatieve oplossingen zouden stedelijke autoriteiten nieuwe, kostenefficiënte oplossingen voor problemen op het gebied van de volksgezondheid kunnen testen. Bovendien is het zo dat hoofdsteden en grotere stedelijke agglomeraties vaak nog wel capaciteit hebben om de laatste innovaties te integreren in hun aanpak (met inbegrip van nieuwe oplossingen die nog nooit in de EU zijn getest), maar dat innovatie belangrijk is voor alle steden, ongeacht de omvang.

Projectvoorstellen mogen nooit los van maatregelen voor de (middel)lange termijn op het gebied van biodiversiteit, vervuiling, schaarste van hulpbronnen en klimaat worden uitgewerkt. Zij moeten worden ingebed in bestaande strategische en systematische benaderingen voor de vergroening en/of

klimaatneutraliteit van een stad. Hierbij kan het bijvoorbeeld gaan om⁶ strategieën voor duurzame stedelijke ontwikkeling in het kader van het cohesiebeleid⁷ of Climate City Contracts die zijn opgesteld door de steden die betrokken zijn bij of zich hebben aangesloten bij de EU-missie voor klimaatneutrale en slimme steden, of activiteiten van de steden die het handvest voor de EU-missie 'Aanpassing aan de klimaatverandering' hebben ondertekend of onderschreven. Bij de strategische beoordeling van projectvoorstellen wordt deze inbedding in relevante stedelijke strategieën en plannen meegenomen⁸.

AANDACHTSPUNTEN VOOR STEDELIJKE AUTORITEITEN

Zonder prescriptief te willen zijn met betrekking tot de reacties (die kunnen namelijk aanzienlijk verschillen per stad als gevolg van de grootte en de kenmerken van een stad en de uitdagingen waarmee deze te maken heeft), wordt de aanvragers verzocht bij het opstellen van hun projectvoorstellen rekening te houden met de hieronder opgesomde thema's en kwesties⁹. Het geïntegreerd testen van maatregelen die verband houden met een of meer thema's en problemen is in het kader van het thema van deze projectoproep ook mogelijk en wordt sterk geadviseerd.

- **Ontwikkeling en bevordering van groen in de stad** door middel van projecten die bijdragen aan het stoppen van het verlies aan biodiversiteit, aan een verifieerbare en significante vermindering van de luchtvervuiling en aan de bestrijding van hittegolven, en tegelijkertijd aan het bereiken van de klimaatdoelstellingen en het verbeteren van de gezondheid en het welzijn van de burgers.
- **Aanleg van groene mobiliteitscorridors** met behulp van groene infrastructuur binnen stedelijke gebieden en tussen stedelijke kernen en peri-urbane gebieden, die bijdragen tot de vermindering van lucht- en bodemvervuiling en lawaai, met behulp van kunstmatige intelligentie voor verkeersmanagementsystemen, de bevordering van duurzame multimodale stedelijke mobiliteit, met inbegrip van actieve mobiliteit (waaronder fietsen), en tegelijkertijd aan de verwezenlijking van klimaatdoelstellingen en de verbetering van de gezondheid en het welzijn van de burgers.
- **Voorkomen van droogte en overstromingen** via projecten die gericht zijn op duurzaam watermanagement (inclusief regenwater) in stedelijke gebieden met behulp van groene infrastructuur die bijdraagt aan het voorkomen van droogte en overstromingen en aan het verbeteren van de waterkwaliteit, en tegelijkertijd aan het verminderen van ruimtebeslag en de kans op rampen.
- **Ontwerpen en renoveren van gebouwen en hun omgeving, met name in achterstandswijken, op basis van op de natuur gebaseerde oplossingen** door groene infrastructuur en op de natuur

⁶ Het gaat hier slechts om voorbeelden van strategische/systeemgerichte benaderingen

⁷ Artikel 11 van Verordening (EU) 2021/1058 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling en het Cohesiefonds

⁸ Zie paragraaf 3.2 van de [EUI-IA Guidance for applicants](#) voor nadere informatie over de selectieprocedure.

⁹ In het hele document verwijst de term 'groene infrastructuur' naar zowel groene als blauwe infrastructuur.

gebaseerde oplossingen te integreren in het ontwerp en/of de renovatie van gebouwen en hun omgeving, inclusief een efficiënt beheer van hulpbronnen, onder andere door het gebruik van gerecycled bouw materiaal. Dergelijke oplossingen moeten de energie-efficiëntie van gebouwen verbeteren en de uitstoot van broeikasgassen en luchtvervuilende stoffen door gebouwen reduceren. Daarnaast moeten zij bijdragen aan de verwezenlijking van de klimaatdoelstellingen, bijv. door middel van aanpassing aan de klimaatverandering en koolstofopslag.

Van de projectvoorstellen wordt verwacht dat zij – door zich op de bovenstaande punten te richten – meerdere economische, sociale en milieuvoordelen creëren, zoals bijdragen aan een gezondere en veerkrachtigere stedelijke omgeving, de invoering van nieuwe bedrijfsmodellen en praktijken (bijv. groene innovatieve inkoop) en nieuwe benaderingen en instrumenten voor capaciteitsopbouw met het oog op groenere en duurzamere steden, voor betrokkenheid van burgers en voor vergroening van de financierings-/begrotingssystemen van steden. Met het oog op de transitiedoelstellingen wordt van de projectvoorstellen verwacht dat ze maatregelen omvatten die de transitie naar groene energie bevorderen en leiden tot minder afhankelijkheid van de invoer van brandstoffen (bijvoorbeeld schone, niet-fossiele duurzame energiebronnen, concrete energiebesparingsacties). In dat kader wordt van projectvoorstellen ook verwacht dat zij maatregelen introduceren die de transitie naar een circulaire en hulpbronnenefficiënte economie bevorderen (bijvoorbeeld door in te zetten op het terugdringen van afval en vervuiling door middel van reparatie, hergebruik en vermindering).

DOELEN VAN HET COHESIEBELEID

- Specifieke doelstelling 2.1 voor een groener Europa door *"het bevorderen van energie-efficiëntie en het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen"*;
- Specifieke doelstelling 2.4 voor een groener Europa door *"het bevorderen van klimaatadaptatie en rampenrisicopreventie en -weerbaarheid, rekening houdend met op ecosystemen gebaseerde benaderingen"*;
- Specifieke doelstelling 2.5. voor een groener Europa door *"het bevorderen van de toegang tot water en het bevorderen van duurzaam waterbeheer"*;
- Specifieke doelstelling 2.7 voor een groener Europa door *"het verbeteren van de bescherming en het behoud van natuur, biodiversiteit en groene infrastructuur, ook in stedelijke gebieden, en het verminderen van alle vormen van verontreiniging"*;
- Specifieke doelstelling 2.8 voor een groener Europa door *"het bevorderen van duurzame multimodale stedelijke mobiliteit als onderdeel van de overgang naar een koolstofneutrale economie"*.
- Specifieke doelstelling 5.1 voor een Europa dicht bij de burgers door *"het bevorderen van een geïntegreerde en inclusieve sociale, economische en ecologische ontwikkeling, cultuur, natuurlijk erfgoed, duurzaam toerisme en veiligheid in stedelijke gebieden"*.

RESULTAAT- EN OUTPUTINDICATOREN

Projectvoorstellen worden onder meer beoordeeld op de kans dat ze overtuigende resultaten zullen boeken en op de kwaliteit van hun methodiek om deze resultaten te meten.

Met name in het kader van dit thema wordt de stedelijke autoriteiten verzocht een reeks indicatoren vast te stellen waarin de onderling samenhang tussen biodiversiteits- en klimaatdoelstellingen op geïntegreerde wijze is vastgelegd, en het verband tussen groene infrastructuur en andere beleidssectoren wordt aangegeven.

In hun aanvraag kunnen stedelijke autoriteiten verwijzen naar elk van de onderstaande indicatoren, voor zover relevant voor hun projectideeën. Deze lijst is niet prescriptief en ook niet uitputtend. Hij bevat indicatoren die niet uitsluitend specifiek zijn voor het thema 'Vergroening van steden', maar die wel kunnen helpen bij het uitdrukken van concrete resultaten en dus de moeite waard zijn om mee te nemen. Die indicatoren moeten worden aangevuld met indicatoren die relevant zijn voor het specifieke project.

Met de onderstaande indicatoren in het achterhoofd hebben stedelijke autoriteiten de vrijheid om hun eigen projectspecifieke indicatoren vast te stellen die zo duidelijk en overtuigend mogelijk aangeven welke veranderingen hun project tot stand kan brengen.

Outputindicatoren

- Tot stand gebrachte nieuwe producten en diensten (*meeteenheid*: nieuwe producten/diensten);
- Ondersteunde (nieuwe, gerenoveerde, omgebouwde of gemoderniseerde) infrastructuur (*meeteenheid*: ondersteunde infrastructuur);
- Tot stand gebrachte en/of ondersteunde nieuwe uitrusting (*meeteenheid*: nieuwe uitrusting);
- Ondersteunde (opgeleide, bijgeschoolde, begeleide of bijgestane) personen (*meeteenheid*: personen);
- Woningen met verbeterde energieprestaties (*meeteenheid*: woningen);
- Openbare gebouwen met verbeterde energieprestaties (*meeteenheid*: vierkante meters);
- Nieuw aangelegde of geconsolideerde bescherming van kuststroken, rivier- en meeroevers en bescherming tegen aardverschuivingen om mensen, gebouwen en de natuurlijke omgeving te beschermen (*meeteenheid*: hectares);
- Groene infrastructuur die is aangelegd met het oog op aanpassing aan de klimaatverandering (*meeteenheid*: hectares);
- Ondersteunde oppervlakte groene infrastructuur in stedelijke gebieden (*meeteenheid*: vierkante meters);

- Ondersteunde oppervlakte gesaneerde grond (*meeteenheid*: hectares)
- Geïnstalleerde systemen voor de monitoring van luchtvervuiling (*meeteenheid*: aantal systemen¹⁰);
- Betrokkenheid van belanghebbenden bij de voorbereiding en uitvoering van het project (*meeteenheid*: deelnemende belanghebbenden);
- Betrokkenheid van burgers bij de voorbereiding en uitvoering van het project (*meeteenheid*: personen);
- Gecreëerde of herstelde open ruimte in stedelijke gebieden (*meeteenheid*: vierkante meters);
- Voor mensen beschikbare stedelijke ruimte, toegankelijk groen voor sport en recreatie (*meeteenheid*: hectares).

Resultaatindicatoren

- Banen gecreëerd in ondersteunde entiteiten (*meeteenheid*: FTE's per jaar);
- Gebruikers van nieuwe en verbeterde digitale diensten, producten en processen (*meeteenheid*: gebruikers/jaar);
- Jaarlijkse vermindering van het totale energieverbruik (*meeteenheid*: percentage van de vermindering ten opzichte van het jaar ervoor);
- Geschatte broeikasgasemissies (*meeteenheid*: ton CO₂-eq./jaar);
- Woningen met verbeterde energieprestaties (*meeteenheid*: woningen, reductie van het energieverbruik (kWh/m²));
- Openbare gebouwen met verbeterde energieprestaties (*meeteenheid*: vierkante meters, reductie van het energieverbruik (kWh/m²));
- Verbetering van de luchtkwaliteit (*meeteenheid*: concentraties fijnstof (PM_{2,5}));
- Gesaneerde bodem gebruikt voor groengebieden en beschermde biodiversiteit (*meeteenheid*: hectares);
- Toename van het aantal inwoners dat gebruik maakt van opties voor actieve mobiliteit (*meeteenheid*: percentage van de lokale bevolking);

¹⁰ De meetstations dienen te voldoen aan de kwaliteitseisen van Europese wet- en regelgeving betreffende schone lucht, namelijk Richtlijnen 2008/50 en 2004/107, waarbij rapportage plaatsvindt naar het Europees Milieuagentschap overeenkomstig Uitvoeringsbesluit 2011/850.

- Inwoners die profiteren van maatregelen ter bescherming tegen overstromingen (*meeteenheid*: percentage van de lokale bevolking dat wordt beschermd);
- Inwoners die profiteren van maatregelen ter bescherming tegen klimaatgerelateerde natuurrampen (anders dan overstromingen en bosbranden) (*meeteenheid*: percentage van de lokale bevolking dat wordt beschermd);
- Bereikte mate van participatie van de lokale gemeenschappen – informatie, overleg, co-creatie, medebeslissing (*meeteenheid*: betrokken percentage van de lokale bevolking).

3.2 DUURZAAM TOERISME

ALGEMENE DEFINITIE EN CONTEXT VAN HET THEMA 'DUURZAAM TOERISME'

Het Europese toerisme is een levendig ecosysteem dat vóór de coronacrisis goed was voor bijna 10% van het BBP van de EU, bijna 12% van de totale werkgelegenheid in de EU genereerde en de EU tot de belangrijkste toeristische bestemming ter wereld heeft gemaakt. Voor veel regio's en steden in de EU levert het toerisme een belangrijke bijdrage aan de economische en sociale structuur en zorgt het voor werkgelegenheid en inkomsten, die vaak geconcentreerd zijn in regio's zonder alternatieve werkgelegenheidsbronnen en waarbij sprake is van laaggeschoolde werknemers. Tegelijkertijd kan toerisme een krachtig instrument zijn om niet alleen de economische achteruitgang, werkloosheid en ontvolking van bepaalde gebieden tegen te gaan maar ook om de verbetering van de openbare basisinfrastructuur en -diensten te stimuleren, het natuurlijke en culturele erfgoed te valoriseren en de digitale en groene transformatie in de gehele waardeketen te bevorderen.

De COVID-pandemie veroorzaakte een ongekende crisis voor de toeristische sector en toeristische bestemmingen, waardoor de kwetsbaarheid van dit ecosysteem voor invloeden van binnen- en buitenland aan het licht kwam. Het verlies aan inkomsten was vooral nadelig voor regio's die van de sector afhankelijk zijn, en bracht miljoenen banen in gevaar¹¹, waardoor het transformatiepotentieel ervan werd verzwakt. Het vermogen van het toeristische ecosysteem om te herstellen en te investeren is door de coronacrisis sterk verzwakt, met naar schatting de grootste investeringsachterstand ten opzichte van alle andere sectoren. Naast het inkomstenverlies is ook het tekort aan geschoolde arbeidskrachten in het toerisme een probleem dat als gevolg van de coronacrisis nog ernstiger is geworden. De huidige mondiale context van recessie en energiecrisis als gevolg van de Russische agressie jegens Oekraïne heeft ook aanzienlijke gevolgen voor de toeristische sector, met name voor kmo's.

Naast de onmiddellijke crisisrespons, die voornamelijk gebaseerd was op werkgelegenheidsprogramma's voor de korte termijn en liquiditeitssteun voor kmo's, richt het herstelproces zich ook op inspanningen om de meer structurele kwetsbaarheden van de huidige toeristische modellen aan te pakken en het concurrentievermogen, de duurzaamheid en de veerkracht

¹¹ UNWTO (2020), 'World Tourism Barometer', Volume 18, Issue 6, oktober 2020.

van de sector tegen huidige en toekomstige schokken structureel te garanderen. Dergelijke langetermijnmaatregelen zijn nodig om de positie van Europa als hoogwaardige, duurzame, inclusieve en innovatieve bestemming te handhaven en om de sociale en ecologische duurzaamheid en kwaliteit van leven in toeristische steden en regio's te waarborgen. Bepaalde uitdagingen, zoals een hoge mate van seizoensgebondenheid en ongelijke geografische spreiding bij bepaalde bestemmingen, zijn van invloed op de fluctuaties in de inkomsten, de werkgelegenheid en de onder- of overbenutting van infrastructuur, diensten en resources. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor de ontvangende gemeenschappen, het klimaat, het milieu en het bedrijfsleven in de sector. Tegelijkertijd vormen niet alleen de snel veranderende verwachtingen en eisen van consumenten maar ook de bereidheid van bedrijven om te transformeren een kans om over te schakelen op een meer duurzaam, digitaal en inclusief ecosysteem.

Toeristische bedrijven en bestemmingen zouden zich moeten inzetten voor het klimaat, bijvoorbeeld door middel van circulaire modellen, verkleining van de ecologische voetafdruk, aanpassing aan de klimaatverandering, duurzaamheidsprogramma's, enz. Datagestuurde toeristische diensten en versterking van de digitale capaciteiten van kmo's zijn essentieel voor de concurrentiepositie van bedrijven. De sociale dimensie van de sector moet vorm krijgen door aandacht voor andere aspecten, zoals gelijke kansen, bereikbaarheid, betaalbaarheid en een positieve impact voor lokale gemeenschappen.

De Commissie steunt de groene en digitale transformatie en veerkracht van het toerisme-ecosysteem op lange termijn, zoals beschreven in het [transitietraject voor toerisme](#). Na een co-creatieproces heeft de Commissie begin 2022 deze strategische routekaart voor de sector gepubliceerd, waarin de maatregelen en outputs worden beschreven die nodig zijn om de groene en digitale transitie te versnellen en de veerkracht van het toeristische ecosysteem te verbeteren. In dat document worden de belanghebbenden in het toerisme uitgenodigd om mee te doen en hun rol in dit initiatief op te pakken. **Op basis van dit rapport heeft de** Raad van de Europese Unie conclusies aangenomen en verwerkt in de [Europese agenda voor toerisme 2030](#), in combinatie met een bijbehorend meerjarig EU-werkplan voor de lidstaten, overheidsinstanties en relevante belanghebbenden.

Andere EU-beleidsinitiatieven die bijzonder belangrijk zijn voor het bevorderen van het concurrentievermogen van het toerisme zijn de [Europese Green Deal](#), het [EU Pact for Skills](#) en de [Europese datastrategie](#).

Het cohesiebeleid van de EU, met name via het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, is van oudsher een belangrijk hulpmiddel voor de Europese regio's bij hun inspanningen om hun geografische waarden en cultuurhistorische erfgoed meerwaarde te geven en het toerisme op efficiënte en duurzame wijze te ondersteunen. Ook voor de programmaperiode 2021-2027 biedt het cohesiebeleid brede ondersteuning voor duurzaam toerisme en de mogelijkheid om – in het kader van alle beleidsdoelstellingen die zijn gericht op het transitietraject voor toerisme – de digitale en groene transformatie te ondersteunen en de veerkracht en duurzaamheid van de sector op lange termijn te versterken; hiertoe is een specifieke doelstelling voor het toerisme opgenomen (zie hieronder).

Bovendien draagt het thema bij aan en heeft het raakvlakken met de Stedelijke Agenda voor het thematische EU-partnerschap 'Duurzaam toerisme'. Dit partnerschap richt zich op thema's in verband met toerisme in steden, iets wat cruciaal is voor de duurzame ontwikkeling van de stedelijke economie.

De Europese Commissie streeft naar een evenwichtige portefeuille van projecten die aan de hoogste kwaliteitseisen voldoen en tegelijk de geografische, ruimtelijke en demografische verscheidenheid van Europese steden weerspiegelen. Van de projectvoorstellen wordt verwacht dat ze uiterst experimenteel van aard zijn en daardoor weinig kans maken op financiering uit traditionele of mainstream financieringsbronnen.

RELEVANTIE VOOR EN ROL VAN STEDELIJKE AUTORITEITEN

Duurzaam stedelijk toerisme kan een drijvende kracht zijn achter lokale ontwikkeling en bijdragen aan alle 17 Sustainable Development Goals (SDG's) van de VN, zoals het bevorderen van werkgelegenheid, het bijdragen aan duurzame en inclusieve groei, het aantrekken van investeringen en het overschakelen op innovatieve en groenere praktijken. Dergelijke bijdragen aan de SDG's vormen een weerspiegeling van hoe een stad zich ontwikkelt en presenteert. Bovendien zorgen zij ervoor dat de omstandigheden zowel voor de inwoners zelf als voor de bezoekers worden verbeterd.

Daarbij moeten stedelijke autoriteiten zich echter niet alleen bezighouden met de gevolgen van COVID-19 voor de sector en met structurele veranderingen die moeten leiden tot duurzamere toeristische modellen, maar worden ze ook geconfronteerd met specifieke uitdagingen op het gebied van duurzaam stedelijk toerisme, zoals het precare evenwicht tussen de behoeften van toeristen enerzijds en die van inwoners anderzijds, de congestie van de toeristenstromen in steden, de toegankelijkheid van de openbare ruimte en publieke diensten en specifieke maatschappelijke en milieuproblemen als gevolg van 'overtourisme'. Deze uitdagingen variëren afhankelijk van de omvang van de stad en de positie in het industriële landschap en hebben gevolgen voor de bredere omgeving van de stad en de verbindingen (vervoer, openbare diensten, cultuur, netwerkintegratie) met de omgeving. Bovendien is het zo dat hoofdsteden en grotere stedelijke agglomeraties vaak nog wel capaciteit hebben om de laatste innovaties te integreren in hun aanpak (met inbegrip van nieuwe oplossingen die nog nooit in de EU zijn getest), maar dat innovatie belangrijk is voor alle steden, ongeacht de omvang.

Strategieën voor duurzaam toerisme in stedelijke kernen hoeven niet beperkt te blijven tot de stad zelf, maar kunnen ook zorgen voor betere verbindingen met kleinere omliggende steden en (stedelijke) gebieden, waardoor de druk op stedelijke kernen afneemt en er meer kansen voor de regio als geheel ontstaan. Maar steden hebben wel een unieke positie binnen het landschap van toeristische ecosystemen, met bredere beleids- en wetgevingskaders om het herstel en de transformatie van de toeristische sector naar duurzamere en veerkrachtigere modellen te bevorderen. Enerzijds is de stad als toeristische bestemming op zichzelf een uniek toeristisch ecosysteem, waarin tal van belanghebbenden, trekpleisters en diverse soorten bezoekers binnen een relatief klein gebied worden samengebracht. Anderzijds kunnen stedelijke autoriteiten het bestaande toerismebeleid en de wet- en regelgeving op dit gebied aanvullen door een plaatsgebonden toerismebeleid te voeren vanuit een algemene visie op stedelijke ontwikkeling. Door middel van unieke oplossingen en een integraal beleid voor de bevordering en het beheer van duurzaam toerisme kunnen steden een voorbeeldfunctie hebben voor kleinere steden, dorpen en regio's die voor hun economie sterk afhankelijk zijn van het

toerisme, met name door ervoor te zorgen dat ze minder afhankelijk zijn van één sector en door economische activiteiten in de toeristische sector te combineren met andere investeringen en inspanningen om werkgelegenheid te creëren, zodat er sprake is van spreiding over verschillende sectoren.

AANDACHTSPUNTEN VOOR STEDELIJKE AUTORITEITEN

Zonder prescriptief te willen zijn met betrekking tot de reacties (die kunnen namelijk aanzienlijk verschillen per stad als gevolg van de grootte en de kenmerken van een stad en de uitdagingen waarmee deze te maken heeft), wordt de aanvragers verzocht bij het opstellen van hun projectvoorstellen rekening te houden met de hieronder opgesomde thema's en kwesties. Het geïntegreerd testen van maatregelen die verband houden met een of meer thema's en problemen is in het kader van het thema van deze projectoproep ook mogelijk en wordt sterk geadviseerd.

- Diversificatie van het toeristisch product naar diverse vormen van slim, duurzaam en toegankelijk toerisme, digitalisering van toeristische diensten, uitbreiding van het geografische en seizoensgebonden aanbod voor een evenwichtigere economische en culturele cyclus door het jaar heen, en aansluiting van het aanbod bij meer verschillende soorten bezoekers, alsmede bijdragen aan de bestaansmiddelen van lokale gemeenschappen;
- Stimuleren van de groene en digitale transformatie van de toeristische sector binnen de stedelijke omgeving, inclusief de transitie naar een circulaire economie, slimme toeristische bedrijfsmodellen en aanpassing aan de klimaatverandering, in combinatie met digitale en groene bij- en omscholingsmogelijkheden die aansluiten bij de vaardigheden en kwalificaties waar het toerisme behoefte aan heeft;
- Bevordering van sociale inclusie en innovatie door middel van toerisme, onder meer door maatregelen gericht op bereikbaarheid en betaalbaarheid, en van sociale ondernemingen op toeristisch gebied die zorgen voor veerkrachtige en duurzame werkgelegenheid, met speciale aandacht voor de integratie van kwetsbare en gemarginaliseerde groepen;
- Innovatieve modellen voor bestemmingsmanagement op basis van realtime-gegevens over toeristenstromen, vooral met het oog op de aanpak van zeer drukke toeristische plekken en het bereiken van een meer evenwichtige en gespreide aanpak, onder meer via digitale platforms en innovatieve, duurzame en inclusieve stedelijke toeristische routes;
- Versterking van de rol van steden als 'toegangspoorten' in een breder toeristisch regionaal kader, met name in minder bekende gebieden met een groot toeristisch potentieel, door het bevorderen van de verbinding tussen stad en platteland op toeristisch gebied, onder meer door in te zetten op cultuurhistorische waarden en erfgoed in de nabijheid van stedelijke kernen en omliggende gebieden;
- Nieuwe governance-modellen voor het toerisme, waaronder participatie- en samenwerkingsinstrumenten om de lokale (stakeholder)participatie te versterken, crisisbeheersingsmaatregelen, innovatieve gegevensverzameling, systemen om de druk op

overheidsmiddelen en -diensten te beheersen, en maatregelen op gebied van maatschappelijke behoeften en huisvesting, kosten van levensonderhoud en kwaliteit van leven.

DOELEN VAN HET COHESIEBELEID

- Specifieke doelstelling 4.6 voor een socialer en inclusiever Europa door *"het versterken van de rol van cultuur en duurzaam toerisme in economische ontwikkeling, sociale inclusie en sociale innovatie"*;
- Specifieke doelstelling 5.1 voor een Europa dichterbij de burgers door *"het bevorderen van een geïntegreerde en inclusieve sociale, economische en ecologische ontwikkeling, cultuur, natuurlijk erfgoed, duurzaam toerisme en veiligheid in stedelijke gebieden"*.

RESULTAAT- EN OUTPUTINDICATOREN

Projectvoorstellen worden onder meer beoordeeld op de kans dat ze overtuigende resultaten zullen boeken en op de kwaliteit van hun methodiek om deze resultaten te meten.

In hun aanvraag kunnen stedelijke autoriteiten verwijzen naar elk van de onderstaande indicatoren, voor zover relevant voor hun projectideeën. Deze lijst is niet prescriptief en ook niet uitputtend. Hij bevat generieke indicatoren die niet expliciet verband houden met het thema van de projectoproep, maar die wel kunnen helpen om concrete resultaten uit te drukken. Die indicatoren moeten worden aangevuld met indicatoren die relevant zijn voor het specifieke project.

Met de onderstaande indicatoren in het achterhoofd hebben stedelijke autoriteiten de vrijheid om hun eigen projectspecifieke indicatoren vast te stellen die zo duidelijk en overtuigend mogelijk aangeven welke veranderingen hun project tot stand kan brengen.

Outputindicatoren

- Aantal ondersteunde culturele en toeristische plaatsen (*meeteenheid*: culturele en toeristische plaatsen)
- Ondersteunde ondernemingen (waarvan: micro, klein, middelgroot, groot) (*meeteenheid*: ondernemingen)
- Ondersteunde organisaties voor bestemmingsmanagement (*meeteenheid*: organisaties)
- Waarde van digitale diensten, producten en processen die voor ondernemingen zijn ontwikkeld (*meeteenheid*: euro)
- Ondersteunde (nieuwe, gerenoveerde, omgebouwde of gemoderniseerde) infrastructuur (*meeteenheid*: ondersteunde infrastructuur);
- Tot stand gebrachte en/of ondersteunde nieuwe uitrusting (*meeteenheid*: nieuwe uitrusting);

- Inwoners die vallen onder projecten in het kader van geïntegreerde acties voor sociaal-economische inclusie van gemarginaliseerde gemeenschappen, huishoudens met een laag inkomen en achterstandsgroepen (*meeteenheid: personen*);
- Deelnames aan gezamenlijke acties ter bevordering van gendergelijkheid, gelijke kansen en sociale inclusie (*meeteenheid: deelnames*)
- Ondersteunde (opgeleide, bijgeschoolde, begeleide of bijgestane) personen (*meeteenheid: personen*)
- Betrokkenheid van belanghebbenden bij de voorbereiding en uitvoering van het project (*meeteenheid: deelnemende belanghebbenden*)

Resultaatindicatoren

- Bezoekers van ondersteunde culturele en toeristische locaties (*meeteenheid: bezoekers/jaar*);
- Percentage bezoekersattracties dat toegankelijk is voor mensen met een beperking en/of deelneemt aan erkende toegankelijkheidsregelingen (*meeteenheid: percentage toegankelijke attracties*);
- Banen gecreëerd in ondersteunde entiteiten (*meeteenheid: FTE's per jaar*);
- Kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) die innovatie op het gebied van producten, processen, marketing of bedrijfsorganisatie introduceren (*meeteenheid: ondernemingen*);
- Nieuwe ondernemingen die op de markt overleven (*meeteenheid: ondernemingen*);
- Aantal ondersteunde ondernemingen bij EMAS-registratie (*meeteenheid: ondernemingen*);
- Aantal ondersteunde ondernemingen bij het aanvragen van het EU Ecolabel of andere EN ISO 140024 type I-milieukeuren of gelijkwaardige vrijwillige en onafhankelijke keurmerken die op meerdere criteria zijn gebaseerd en extern worden gecontroleerd (*meeteenheid: ondernemingen*);
- Kleine en middelgrote ondernemingen die deelnemen aan activiteiten op het gebied van bestemmingsmanagement (*meeteenheid: deelnames*);
- Gebruikers van nieuwe en verbeterde digitale diensten, producten en processen (*meeteenheid: gebruikers/jaar*);
- Bereikte mate van participatie van de lokale gemeenschappen – informatie, overleg, co-creatie, medebeslissing (*meeteenheid: betrokken percentage van de lokale bevolking*).

3.3 BENUTTEN VAN TALENT IN KRIMPENDE STEDEN

ALGEMENE DEFINITIE EN CONTEXT VAN HET THEMA 'BENUTTEN VAN TALENT IN KRIMPENDE STEDEN'

Als gevolg van de demografische trends van de afgelopen decennia, met name de vergrijzing en de dalende geboortecijfers die niet door inkomende migratie worden gecompenseerd, zijn de groei- en territoriale ontwikkelingsperspectieven in de Europese Unie aan het veranderen. Hoewel alle EU-regio's te maken hebben met krimp van de beroepsbevolking, gelden voor een heel aantal regio's meer acute zorgen.

In de op 17 januari 2023 gepubliceerde [mededeling over het benutten van talent in Europese regio's](#) noemt de Europese Commissie 82 regio's in 16 lidstaten (die bijna 30% van de EU-bevolking vertegenwoordigen) die het zwaarst getroffen zijn door deze krimpende beroepsbevolking, in combinatie met een laag en stagnerend percentage mensen met een diploma tertiair onderwijs of een negatieve mobiliteit van hun bevolking in de leeftijdsgroep van 15 tot 39 jaar.

In deze regio's is er sprake van (dreigende) **lacunes bij de ontwikkeling van talent**, die de structurele problemen in deze regio's (bijv. inefficiënties op de arbeidsmarkt, beperkte economische diversificatie of een te grote afhankelijkheid van krimpende sectoren, slechte prestaties op het gebied van innovatie waardoor de vraag naar hooggeschoolde werknemers afneemt, slechtere sociale resultaten en een beperktere toegang tot essentiële diensten) kunnen verergeren en hun potentieel op het gebied van duurzame groei en aantrekkelijkheid in de weg kunnen zitten. Als hier niets aan wordt gedaan, zal dit proces leiden tot nieuwe en toenemende territoriale ongelijkheid en het gevoel voeden van inwoners en gemeenschappen uit deze regio's dat zij vergeten worden.

Zoals in de mededeling wordt benadrukt, zal voor de aanpak van deze uitdagingen een breed scala aan bestaande EU-instrumenten en beleidsmaatregelen moeten worden ingezet voor economische revitalisering en ontwikkeling van de juiste vaardigheden om zo veelbelovende activiteiten aan te trekken; er wordt een speciaal Talent Booster Mechanism opgezet. **Het cohesiebeleid zal vanzelfsprekend een belangrijk rol spelen** in deze gecoördineerde inspanningen doordat de regio's worden geholpen aantrekkelijker te worden voor talent, hun economieën te diversifiëren, de toegankelijkheid van diensten te verbeteren, de efficiency van hun overheidsdiensten te vergroten en de betrokkenheid van de lokale en regionale autoriteiten te vergroten via specifiek lokaal beleid.

In dit verband wordt het European Urban Initiative (EUI) ingezet als onderdeel van het Talent Booster Mechanism door middel van deze nieuwe projectoproep voor innovatieve acties om steden (en dan met name in de bovengenoemde regio's) te ondersteunen om **nieuwe oplossingen te testen en nieuw talent aan te trekken**. Met de projectoproep wordt beoogd om plaatsgebonden en geïntegreerde proefprojecten, dus waarbij lokale gemeenschappen betrokken zijn bij experimenten op stedelijke schaal en waarbij de economische, sociale en milieudimensies van de demografische uitdagingen worden aangepakt op een wijze die **als stimulans dient voor het gebruik van cohesiebeleidsprogramma's in deze stedelijke gebieden**. Met name kennisbenutting en -overdracht en het repliceren en/of opschalen van de succesvolste ervaringen met investeringen uit het Europees

Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) in het kader van de specifieke doelstellingen die worden genoemd onder 'doelen van het cohesiebeleid' (zie volgende paragraaf), kunnen aldus bijdragen aan een meer systematisch revitaliseringsproces op langere termijn.

De Europese Commissie streeft naar een evenwichtige portefeuille van projecten die aan de hoogste kwaliteitseisen voldoen en tegelijk de geografische, ruimtelijke en demografische verscheidenheid van Europese steden weerspiegelen.

RELEVANTIE VOOR EN ROL VAN STEDELIJKE AUTORITEITEN

Ongeacht of het wel of niet gaat om regio's die te maken hebben met (dreigende) lacunes bij de ontwikkeling van talent, steden die te maken hebben met een snelle krimp van de beroepsbevolking en die er niet in slagen jongere en/of beter gekwalificeerde inwoners aan te trekken en/of vast te houden, worden geconfronteerd met een directe dreiging van krimp, emigratie van hun geschoolde arbeidskrachten en tekorten met betrekking tot vaardigheden en arbeidskrachten, als gevolg waarvan hun concurrentievermogen wordt aangetast. Factoren zoals de vergrijzing van de resterende bevolking, de relatieve toename als het gaat om de verhouding tussen werknemers en afhankelijke personen, alsmede het aandeel van laag geschoolde en lage-inkomensgroepen, dat vaak met krimp wordt geassocieerd, kunnen elkaar onderling versterken.

Het tekort aan geschoolde arbeidskrachten vormt een rem op de economische diversificatie en/of de vestiging van sectoren met een sterkere concurrentiepositie. Dit vertaalt zich ook in lagere belastinginkomsten voor gemeenten en hogere kosten per hoofd van de bevolking om de lokale dienstverlening en infrastructuur (waar de bevolking die 'vast' zit in het gebied dringend behoefte aan heeft) in stand te houden. Op langere termijn kunnen de kwaliteit van de openbare ruimte en het niveau van bepaalde voorzieningen, zoals onderwijs, werkgelegenheid, openbaar vervoer of gezondheidszorg, hieronder lijden. Ook kan de gehele stedelijk leefomgeving een verslechtering te zien geven als gevolg van de afname van de economische welvaart (bijv. sluiting van voormalige commerciële of industriële productielocaties die veranderen in 'brownfields'), waardoor in het algemeen een negatief beeld van de stad ontstaat en nog meer mensen en bedrijven wegtrekken¹².

Hoofdsteden, grotere agglomeraties en/of regionale centra zijn vanwege hun concentratie aan economische activiteiten en de daarmee samenhangende werkgelegenheid en diensten¹³ minder aan

¹² Zie de [beleidsnota 'Shrinking cities'](#) van het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek van de Europese Commissie van 1 november 2022.

¹³ Alle steden met minimaal 250.000 inwoners in de EU en alle regionale centra, d.w.z. de grootste plaatsen binnen 45 autominuten, beschikken over een ziekenhuis, een middelbare school en toegang tot een aantal diensten (bijv. bioscopen, banken, winkels), terwijl deze diensten in veel andere stedelijke gebieden ontbreken. Slechts 50% van de steden met 50.000 tot 250.000 inwoners heeft een universiteit, terwijl 90% van de regionale centra van deze omvang er een heeft (zie het [Verslag over economische, sociale en territoriale cohesie in de EU: het achtste cohesieverslag](#) voor meer details).

deze bedreigingen blootgesteld dan kleine en middelgrote steden¹⁴. Bovendien is het zo dat hoofdsteden en grotere stedelijke agglomeraties vaak nog wel capaciteit hebben om de laatste innovaties te integreren in hun aanpak (met inbegrip van nieuwe oplossingen die nog nooit in de EU zijn getest), maar dat innovatie belangrijk is voor álle steden, ongeacht de omvang. Het is dus van het grootste belang dat aanvragers **aantonen dat hun stad te maken heeft met de combinatie van demografische uitdagingen en problemen om het talent, de vaardigheden en kwalificaties aan te trekken, te behouden of te ontwikkelen** die nodig zijn om deze gevolgen te verzachten, zoals bedoeld in de mededeling over het benutten van talent in Europese regio's, al dan niet met betrekking tot de genoemde NUTS-2-regio's¹⁵. Krimpende kleine en middelgrote steden worden in het bijzonder aangemoedigd om een aanvraag in te dienen, omdat zij een groot potentieel hebben om de aantrekkingskracht te vergroten van omliggende, overwegend landelijke gebieden, die te kampen hebben met te weinig talentontwikkeling. Afzonderlijk of als groep, of in samenwerking met sociaal-economische partners (universiteiten, onderzoeksfaciliteiten, beroepsopleidingen, bedrijven en clusters van kleine bedrijven), kunnen dergelijke steden een aantal functies vervullen om de deelname van de meest actieve beroepsbevolking (24-54 jaar) te stimuleren en nieuwe inwoners aan te trekken, alsmede om de verbinding tussen stedelijke en landelijke gebieden sterker te maken wat betreft het aanbod van diensten en voorzieningen, en zo bij te dragen aan de verbetering van de kwaliteit van leven en de verjonging van de omliggende gebieden.

Met de juiste strategieën en combinaties van innovatieve benaderingen kunnen sommige van de bovengenoemde problemen ook in kansen worden omgezet. Wanneer de bevolking afneemt, kan het woningaanbod groter worden dan de vraag, wat kan leiden tot meer leegstand en een daling van de waarde van onroerend goed, wat aantrekkelijk kan zijn voor beleggers en/of jongere mensen en gezinnen die op zoek zijn naar betaalbare huisvesting en een betere omgevingskwaliteit in vergelijking met stedelijke kernen. Brownfields kunnen worden getransformeerd tot woonwijken en/of groengebieden, leegstaande gebouwen tot bedrijfsverzamelgebouwen, multi-purpose-gebouwen, kindcentra, theaters, enz., waardoor uitdijning van de steden wordt beperkt en mensen minder reisafstand hebben. De beschikbaarheid van nieuwe communicatiemiddelen, zoals snel internet, in combinatie met minder congestie kan ook online bedrijven en/of 'nomad workers' aantrekken. Deze steden zouden ook meer geneigd kunnen zijn om nieuwe benaderingen en nieuwe sociale experimenten te testen, zoals het hergroeperen van de bevolking om specifieke gebieden te verdichten (om te voldoen aan het model van de 'compacte stad') of het betrekken van burgers bij de betreffende besluitvorming en/of bij het co-ontwerp en/of de coproductie van diensten waaraan het hardste behoefte is om talent aan te trekken of te behouden.

¹⁴ Hierbij zal met name rekening worden gehouden in het kader van de strategische beoordeling van "het innovatieve karakter en de relevantie van steden" bij hun voorstellen (zie paragraaf 3.2 van de [EUI-IA Guidance for applicants](#) voor nadere informatie over de selectieprocedure).

¹⁵ Zie de [bijlage](#) van de mededeling voor de volledige lijst van de betrokken NUTS-2-regio's.

AANDACHTSPUNTEN VOOR STEDELIJKE AUTORITEITEN

Zonder prescriptief te willen zijn met betrekking tot de reacties (die kunnen namelijk aanzienlijk verschillen per stad als gevolg van de grootte en de kenmerken van een stad en de uitdagingen waarmee deze te maken heeft), wordt de aanvragers verzocht bij het opstellen van hun projectvoorstellen rekening te houden met de hieronder opgesomde thema's en kwesties. Het geïntegreerd testen van maatregelen die verband houden met een of meer thema's en problemen is in het kader van het thema van deze projectoproep ook mogelijk en wordt sterk geadviseerd.

Het stimuleren van de vraag naar jonger en gekwalificeerd talent in steden, onder andere door:

- **Bevordering van de economische diversificatie van de beoogde stedelijke gebieden** door een focus op opkomende sectoren met een grotere toegevoegde waarde, maar ook met potentieel met betrekking tot de kenmerken van de lokale economie, eventueel in het kader van 'Entrepreneurial Discovery'-processen en slimme specialisatie;
- **Versterking van lokaal ondernemerschap onder jonge mensen** door middel van innovatieve financiële regelingen voor de oprichting van start-ups of spin-offs door lokale studenten en/of pas afgestudeerde werkenden (en met name vrouwen), daarmee verband houdende incubatiecentra, begeleiding en gerelateerde zakelijke dienstverlening.

Het vergroten van het aanbod van jong en gekwalificeerd talent en de aantrekkelijkheid van steden, onder meer door:

- **Bevordering van nieuwe samenwerkingsverbanden** tussen stedelijke autoriteiten, ondernemingen, universiteiten, onderzoeksinstituten en/of beroepsopleidingscentra, onder meer gericht op:
 - het ontwikkelen van curricula, beurzen, praktijktrainingen en bijbehorende financiële bijstand, zoals jeugdgaranties, om de discrepantie tussen de vraag naar vaardigheden vanuit het bedrijfsleven en de beschikbare arbeidskrachten te overbruggen, alsmede met het oog op de beheersing van competenties in verband met de groene en digitale transitie;
 - het bevorderen van (gelijke) toegang van vrouwen tot kwalificaties en banen;
 - het bevorderen en organiseren van de integratie van hoogopgeleide werknemers uit EU-landen en niet-EU-landen;
- **Ontwikkeling van diensten die de arbeidsparticipatie en de kwaliteit van leven van de inwoners bevorderen**, onder meer via gemeenschapsprojecten die het sociaal kapitaal vergroten en ervoor zorgen dat het dienstenaanbod wordt afgestemd op de lokale behoeften (senioren, gezinnen), initiatieven die bijdragen aan revitalisering van de openbare ruimte, het verenigingsleven, kunst en cultuur en/of de bevordering van het evenwicht tussen mannen en vrouwen en de solidariteit tussen de generaties;

- **Verbetering van de toegang tot betaalbare huisvesting en/of bevordering van de (her)vestiging van jonge werknemers** en hun gezinnen en/of van onderzoekers en/of postdoc-studenten die onmisbaar kunnen zijn om een vitaal innovatie-ecosysteem in stand te houden;
- **Vernieuwing en/of aanpassing van de bebouwde omgeving, de stedelijke leefomgeving en de openbare infrastructuur en de bijbehorende diensten** door middel van:
 - maatregelen om leegstaande woningen, historische of industriële gebouwen te renoveren en/of te herbestemmen, of om brownfields en vergelijkbare braakliggende terreinen her in te richten tot groene ruimte, waardoor ook een bijdrage wordt geleverd aan de klimaatdoelen van de Europese Green Deal;
 - nieuwe governance- en financiële modellen, bundeling van middelen binnen de functionele dynamiek in stedelijke gebieden, om stedelijke en landelijke gebieden beter met elkaar te verbinden en/of gezamenlijk infrastructuren en diensten te exploiteren die beter zijn afgestemd op de juiste kritische massa van de bevolking en te profiteren van schaalvoordelen voor de steden en hun omliggende gebieden;
 - maatregelen gericht op het moderniseren en verbeteren van de kwaliteit van de overheid en het aanbod van basisdiensten ten behoeve van de bevolking, alsmede op het verbeteren van transparante en participatieve betrokkenheid van burgers bij de besluitvorming.

DOELEN VAN HET COHESIEBELEID

- Specifieke doelstelling 1.1 voor een concurrerender en slimmer Europa door *"het ontwikkelen en versterken van de onderzoeks- en innovatiecapaciteit en het invoeren van geavanceerde technologieën"*;
- Specifieke doelstelling 1.2 voor een concurrerender en slimmer Europa door *"te profiteren van de voordelen van digitalisering voor burgers, bedrijven, onderzoeksorganisaties en overheden"*;
- Specifieke doelstelling 1.3 voor een concurrerender en slimmer Europa door *"het versterken van duurzame groei en het concurrentievermogen van kmo's en het creëren van banen in kmo's, onder meer door productieve investeringen"*;
- Specifieke doelstelling 1.4 voor een concurrerender en slimmer Europa door *"het ontwikkelen van vaardigheden voor slimme specialisatie, industriële transitie en ondernemerschap"*;
- Specifieke doelstelling 4.1 voor een socialer en inclusiever Europa door *"het verbeteren van de effectiviteit en de inclusiviteit van de arbeidsmarkten en de toegang tot hoogwaardige werkgelegenheid door het ontwikkelen van sociale infrastructuur en het bevorderen van de sociale economie"*;

- Specifieke doelstelling 4.2 voor een socialer en inclusiever Europa door *"het verbeteren van gelijke toegang tot inclusieve en hoogwaardige diensten op het gebied van onderwijs, opleiding en een leven lang leren door het ontwikkelen van toegankelijke infrastructuur, onder meer door het vergroten van de veerkracht van onderwijs en opleiding op afstand en online"*;
- Specifieke doelstelling 4.3 voor een socialer en inclusiever Europa door *"het bevorderen van de sociaal-economische inclusie van gemarginaliseerde gemeenschappen, huishoudens met een laag inkomen en achterstandsgroepen, waaronder mensen met speciale behoeften, door middel van geïntegreerde acties met betrekking tot onder meer huisvesting en sociale diensten"*;
- Specifieke doelstelling 4.4 voor een socialer en inclusiever Europa door *"het bevorderen van de sociaal-economische integratie van onderdanen van derde landen, inclusief migranten, door middel van geïntegreerde acties, met inbegrip van huisvesting en sociale diensten"*;
- Specifieke doelstelling 5.1 voor een Europa dichterbij de burgers door *"het bevorderen van een geïntegreerde en inclusieve sociale, economische en ecologische ontwikkeling, cultuur, natuurlijk erfgoed, duurzaam toerisme en veiligheid in stedelijke gebieden"*.

RESULTAAT- EN OUTPUTINDICATOREN

Projectvoorstellen worden onder meer beoordeeld op de kans dat ze overtuigende resultaten zullen boeken en op de kwaliteit van hun methodiek om deze resultaten te meten.

In hun aanvraag kunnen stedelijke autoriteiten verwijzen naar elk van de onderstaande indicatoren, voor zover relevant voor hun projectideeën. Deze lijst is niet prescriptief en ook niet uitputtend. Hij bevat indicatoren die niet expliciet verband houden met het thema van de projectoproep over het benutten van talent in krimpende steden, maar die kunnen helpen bij het uitdrukken van tastbare resultaten en dus het overwegen waard zijn. Die indicatoren moeten worden aangevuld met indicatoren die relevant zijn voor het specifieke project.

Met de onderstaande indicatoren in het achterhoofd hebben stedelijke autoriteiten de vrijheid om hun eigen projectspecifieke indicatoren vast te stellen die zo duidelijk en overtuigend mogelijk aangeven welke veranderingen hun project tot stand kan brengen.

Outputindicatoren

- Tot stand gebrachte nieuwe producten en diensten (*meeteenheid*: nieuwe producten/diensten);
- Ondersteunde (nieuwe, gerenoveerde, omgebouwde of gemoderniseerde) infrastructuur (*meeteenheid*: ondersteunde infrastructuur);
- Tot stand gebrachte en/of ondersteunde nieuwe uitrusting (*meeteenheid*: nieuwe uitrusting);
- Ondersteunde (opgeleide, bijgeschoolde, begeleide of bijgestane) personen (*meeteenheid*: personen)

- Ondersteunde ondernemingen (waarvan: micro, klein, middelgroot, groot) (*meeteenheid*: ondernemingen);
- Ondersteunde nieuwe ondernemingen (*meeteenheid*: nieuwe ondernemingen);
- Ondernemingen die samenwerken met onderzoeksorganisaties (*meeteenheid*: ondernemingen die samenwerken met onderzoeksorganisaties);
- Capaciteit van nieuwe of gemoderniseerde sociale woningbouw (*meeteenheid*: personen);
- Betrokkenheid van belanghebbenden bij de voorbereiding en uitvoering van het project (*meeteenheid*: deelnemende belanghebbenden);
- Betrokkenheid van burgers bij de voorbereiding en uitvoering van het project (*meeteenheid*: personen).

Resultaatindicatoren

- Banen gecreëerd in ondersteunde entiteiten (*meeteenheid*: FTE's per jaar);
- Gebruikers van nieuwe en verbeterde digitale diensten, producten en processen (*meeteenheid*: gebruikers/jaar);
- Nieuwe ondernemingen die op de markt overleven (*meeteenheid*: ondernemingen);
- Kmo's die innovatie op het gebied van producten, processen, marketing of bedrijfsorganisatie introduceren (*meeteenheid*: ondernemingen);
- Handelsmerkaanvragen en modelaanvragen (*meeteenheid*: handelsmerkaanvragen en modelaanvragen);
- Ondersteunde leerplaatsen in kmo's (*meeteenheid*: deelnemers);
- Kmo-personeel dat een praktische opleiding voor slimme specialisatie, industriële transitie en ondernemerschap voltooit (naar type vaardigheid: technisch, management, ondernemerschap, groen, overig) (*meeteenheid*: deelnemers);
- Jaarlijks aantal gebruikers van nieuwe of gemoderniseerde faciliteiten voor diensten voor arbeidsvoorziening (*meeteenheid*: gebruikers/jaar);
- Jaarlijks aantal gebruikers van nieuwe of gemoderniseerde kinderopvangvoorzieningen (*meeteenheid*: gebruikers/jaar);
- Jaarlijks aantal gebruikers van nieuwe of gemoderniseerde onderwijsvoorzieningen (*meeteenheid*: gebruikers/jaar);

- Jaarlijks aantal gebruikers van gemoderniseerde en/of tot sociale woningen omgevormde gebouwen (meeteenheid: gebruikers/jaar);
- Jaarlijks aantal gebruikers van nieuwe of gemoderniseerde voorzieningen voor tijdelijke opvang (meeteenheid: gebruikers/jaar);
- Jaarlijks aantal gebruikers van nieuwe of gemoderniseerde gezondheids- en/of sociale zorgvoorzieningen ((meeteenheid: gebruikers/jaar);
- Bereikte mate van participatie van de lokale gemeenschappen – informatie, overleg, co-creatie, medebeslissing (meeteenheid: betrokken percentage van de lokale bevolking).

4. PROJECTFASEN

Een EUI-IA-project bestaat in totaal uit 4 fasen (zie EUI-IA Guidance voor nadere details):

- i. De **voorbereidingsfase** (waarvoor een vast subsidiebedrag beschikbaar is) omvat alle werkzaamheden in verband met het uitwerken van de projectaanvraag en eindigt met de goedkeuring van het project voor subsidie door EUI.
- ii. De **opstartfase** (waarvoor een vast subsidiebedrag beschikbaar is) duurt 6 maanden en begint na de officiële goedkeuring van het project. Deze staat los van de uitvoeringsfase en vindt plaats vóór het officiële begin van de projectuitvoering. Deze is uitsluitend bestemd voor een gereedheidscontrole van het project (inclusief een audit vooraf) en voor het projectmanagement om de voorwaarden te scheppen voor een vlotte start en uitvoering van de projectactiviteiten.
- iii. De **uitvoeringsfase** duurt 3,5 jaar; deze begint na afronding van de opstartfase en loopt door tot aan de goedgekeurde einddatum voor het project.

NB: Er zijn verschillen in de lengte van de diverse werkpakketten die in de uitvoeringsfase worden uitgevoerd:

- ‘**Horizontale**’ werkpakketten: Projectmanagement, Monitoring en evaluatie, en Communicatie en kennisbenutting beslaan de gehele uitvoeringsfase (3,5 jaar). In de laatste 6 maanden van de uitvoeringsfase (na afronding van het testen van de innovatieve oplossing, dus van de uitvoering van de thematische werkpakketten) dienen de horizontale werkpakketten gericht te zijn op: het samenvatten en evalueren van de projectactiviteiten; het formuleren van de conclusies van het project; het verder communiceren, verspreiden en benutten van de projectresultaten en geleerde lessen; het voorbereiden van het nut (de ‘legacy’) van het project voor de lange termijn, door na te denken over de vooruitzichten om doeltreffend gebleken

oplossingen te laten doorlopen en op te schalen nadat de EUI-IA-subsidie is geëindigd, de geteste innovatieve oplossing af te stemmen op de steden van de overdrachtspartners en verder te repliceren in heel Europa; en de eindrapportage.

- **Thematische werkpakketten mogen maximaal 3 jaar duren en moeten 6 maanden vóór de einddatum van de uitvoeringsfase** eindigen, zodat – zoals hierboven beschreven – goed kan worden geëvalueerd of de doelstellingen en verwachte resultaten van de projectuitvoering en de geteste innovatieve oplossing zijn bereikt; overdrachtsactiviteiten kunnen worden bevorderd; en de resultaten van het project verder kunnen worden benut. Voor opschaling in het betreffende stedelijke gebied en replicateerbaarheid in andere steden in Europa is het cruciaal om het verloop van het project en de geteste innovatieve oplossing te evalueren. Daarom moet na afloop van het experiment een periode van 6 maanden worden uitgetrokken voor evaluatie.
- **Het werkpakket Overdracht begint uiterlijk 12 maanden na de startdatum van het project en loopt door tot het einde van de uitvoeringsfase.** Om te bepalen wanneer dit werkpakket van start kan gaan, moeten de hoofddautoriteit en de overdrachtspartners eerst nagaan wat het meest haalbare en gunstigste moment is om de samenwerking te laten starten. Het is van belang dat de overdrachtspartners op het meest geschikte moment en in een vroeg stadium betrokken worden in de eerste fasen van de projectuitvoering.

- iv. De **administratieve afsluitingsfase** (waarvoor een vast subsidiebedrag beschikbaar is) duurt 3 maanden en betreft alle administratieve werkzaamheden die na afloop van de uitvoeringsfase plaatsvinden om het project af te sluiten en de inhoudelijke en financiële rapportages te laten valideren. Overigens is het de bedoeling dat de vertegenwoordiger(s) van het EUI-IA-project in deze fase beschikbaar blijft/blijven om deel te nemen aan door het Permanent Secretariaat georganiseerde activiteiten voor kennisbenutting en -verspreiding.

5. UITGANGSPUNTEN VOOR DE FINANCIERING

'Totale kosten'-principe

EUI-IA werkt op basis van het 'totale kosten'-principe. Dit betekent dat **het EFRO maximaal 80% van de subsidiabele kosten cofinanciert, en dat alle partners die EFRO-subsidie ontvangen (hoofddautoriteit en gelieerde autoriteiten, uitvoeringspartners en overdrachtspartners) zelf een publieke of particuliere bijdrage van ten minste 20% moeten inbrengen – hetzij uit eigen middelen hetzij uit andere bronnen (maar niet uit een ander EU-fonds) om hun begroting rond te krijgen.** De bijdrage van de partners kan in geld of in natura zijn.

EFRO-uitbetaling

Bij EUI-IA werkt de uitbetaling hoofdzakelijk volgens het principe dat er EFRO-voorschotten worden betaald maar dat uiteindelijk alleen daadwerkelijk gemaakte kosten worden vergoed:

- Uiterlijk 90 dagen na afronding van de opstartfase wordt **een eerste (voorschot)betaling** (50% van de EFRO-subsidie) overgemaakt naar de hoofddautoriteit. Dit eerste voorschot omvat ook de twee vaste bedragen voor het werkpakket Voorbereiding en opstart. Dit totale vaste bedrag van € 100.000 aan totale subsidiabele kosten (overeenkomend met € 80.000 EFRO) bestaat uit een vast bedrag van € 25.000 (overeenkomend met € 20.000 EFRO) voor de voorbereidingsfase en een vast bedrag van € 75.000 (overeenkomend met € 60.000 EFRO) voor de opstartfase.
- Na indiening en goedkeuring van Declaratie 1, met de door de eerstelijnscontroleur gecontroleerde projectuitgaven, wordt **een tweede (voorschot)betaling** (30% van de EFRO-subsidie) overgemaakt naar de hoofddautoriteit. Vóór validering door de eerstelijnscontroleur moeten de gedeclareerde uitgaven ten minste 35% van de totale projectbegroting bedragen. Als de door de eerstelijnscontroleur gevalideerde projectuitgaven minder bedragen dan 35% van de totale subsidiabele kosten, wordt het tweede EFRO-voorschot naar evenredigheid uitbetaald.
- **Een derde EFRO-betaling** van maximaal 20% van de EFRO-subsidie wordt naar de hoofddautoriteit overgemaakt na goedkeuring van het vierde (definitieve) jaarlijkse voortgangsrapport, goedkeuring van de inhoudelijke eindrapportage en validering van de projectuitgaven in Declaratie 2 door de eerstelijnscontrole. Het definitieve jaarlijkse voortgangsrapport moet uiterlijk één maand na de uitvoeringsfase worden ingediend; Declaratie 2 (de definitieve) moet samen met de inhoudelijke eindrapportage aan het einde van de administratieve afsluitingsfase worden ingediend. Als de door de eerstelijnscontrole gevalideerde projectuitgaven minder bedragen dan 100% van de totale subsidiabele kosten van het project, geschiedt deze derde EFRO-uitbetaling naar evenredigheid. Deze derde uitbetaling vindt dus niet plaats op basis van een voorschot, maar op basis van het principe van vergoeding van daadwerkelijk gemaakte en betaalde kosten. Dat betekent dat de projectpartners in de laatste fase van het project (die niet onder de voorschotten van 80% valt) hun uitgaven zelf moeten voorschieten. Deze derde betaling omvat ook het vaste bedrag van € 20.000 aan totale subsidiabele kosten (overeenkomend met € 16.000 EFRO) voor de administratieve afsluiting van het project.

6. HET GENEREREN EN ONTWIKKELEN VAN PROJECTEN

6.1 PARTNERSCHAPPEN

Zoals beschreven in hoofdstuk 2 'Wie kan een aanvraag indienen', kunnen alleen in aanmerking komende stedelijke autoriteiten een aanvraagformulier indienen in het kader van een EUI-IA-call. Binnen EUI-IA dient de hoofdautoriteit rechtstreeks bij de experimenten betrokken te zijn en een strategische leidersrol te vervullen bij de ontwikkeling van het project, nl. door een sterk projectpartnerschap samen te stellen en te leiden teneinde het project in technisch, wetenschappelijk en financieel opzicht haalbaar te maken.

Een projectpartnerschap bestaat uit:

- **uitvoeringspartners:** instellingen en organisaties die kunnen bijdragen aan de uitvoering van het project en een actieve rol spelen in de uitvoering en de financiering van de projectactiviteiten door middel van een financiële bijdrage (het deel van het budget dat door een projectpartner wordt geleverd, d.w.z. de eigen bijdrage);
- **overdrachtspartners:** steden die willen leren van de experimenten en die de innovatieve oplossing willen overnemen, de projectuitvoering volgen, en de hoofdautoriteit een extern perspectief bieden ten behoeve van de overdraagbaarheid en replicerbaarheid van de geteste innovatieve oplossing;
- **(indien van toepassing) gelieerde autoriteit(en).**

Alle projectpartners (hoofdautoriteit of gelieerde autoriteiten, uitvoeringspartners en overdrachtspartners) die profiteren van de EFRO-subsidie, moeten zorgen voor een eigen bijdrage.

Alle partners moeten in de Europese Unie zijn gevestigd (het is mogelijk om uitvoeringspartners uit andere landen bij het project te betrekken, op voorwaarde dat ze in EU-lidstaten zijn gevestigd en dat ze een duidelijke toegevoegde waarde hebben voor het project). Alle betrokken partners dienen hun samenwerking te formaliseren door een partnerschapsovereenkomst te ondertekenen.

Hoofdautoriteit

Projecten moeten aantonen dat de hoofdautoriteit de leiding op zich neemt en actief betrokken is bij de uitvoering van de activiteiten en bij het lokale partnerschap. Bij EUI-IA is de hoofdautoriteit verantwoordelijk voor de algehele uitvoering en aansturing van het hele project. De hoofdautoriteit draagt de volledige financiële en juridische verantwoordelijkheid ten opzichte van de Uitvoerende Entiteit. De andere projectpartners blijven zelf verantwoordelijk ten opzichte van de hoofdautoriteit.

De verantwoordelijkheden van het partnerschap, vertegenwoordigd door de hoofddautoriteit, worden vastgelegd in een subsidiecontract tussen de hoofddautoriteit en de Uitvoerende Entiteit en in de partnerschapsovereenkomst die na goedkeuring van het project door alle betrokken partners moet worden ondertekend (en door de overdrachtspartners nadat ze zijn geselecteerd). De hoofddautoriteit moet ervoor zorgen dat alle projectpartners worden betrokken bij het ontwerp en de uitvoering van het project.

Gelieerde autoriteiten

Bestaande verenigingen van stedelijke autoriteiten (nationale/regionale verenigingen van stedelijke autoriteiten, territoriale samenwerkingsverbanden, ontwikkelingsdistricten, enz.) met of zonder de juridische status van georganiseerde agglomeratie, alsmede afzonderlijke stedelijke autoriteiten die geen officiële samenwerkingsovereenkomst hebben maar wel bereid zijn om een gezamenlijke aanvraag in te dienen in het kader van EUI-IA, moeten in het aanvraagformulier één lokale bestuurlijke eenheid (LBE) opnemen als hoofddautoriteit en de overige LBE's als gelieerde autoriteiten. De gelieerde autoriteiten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van concrete activiteiten en de totstandkoming van de bijbehorende deliverables/outputs. Gelieerde autoriteiten hebben recht op een deel van het projectbudget en declareren de kosten die zij maken voor de uitvoering van de activiteiten. In het aanvraagformulier moet nadere informatie worden verstrekt over de gelieerde autoriteiten (juridische status, ervaring en expertise, contactpersonen, enz.).

Verenigingen en/of groeperingen van stedelijke autoriteiten (zonder de status van georganiseerde agglomeratie) die een aanvraag willen indienen, zouden bij voorkeur aan elkaar moeten grenzen en het aantal gelieerde autoriteiten moeten beperken.

Gelieerde autoriteiten leggen hun contractuele relatie met de hoofddautoriteit formeel vast door – net als de andere projectpartners – na goedkeuring van het project de partnerschapsovereenkomst te ondertekenen.

Met het oog op de functionele dynamiek in stedelijke gebieden is het mogelijk en soms zeer wenselijk dat een groep van stedelijke autoriteiten een nieuwe vorm van samenwerking opzet, middelen bundelt om de gewenste kritische massa voor een gezamenlijk doel te verkrijgen en een gezamenlijke EUI-IA-aanvraag indient.

Uitvoeringspartners

De vorming van sterke samenwerkingsverbanden tussen overheid, bedrijfsleven en maatschappelijk middenveld (inclusief burgers en bewoners) wordt algemeen erkend als een voorwaarde voor duurzame stedelijke ontwikkeling. Afhankelijk van de problematiek en uitgaande van de lokale context en eerdere ervaringen moet de hoofddautoriteit een verscheidenheid aan relevante partners bij het project betrekken – instellingen, bureaus (zelfs volledig gemeentelijke), instellingen voor hoger onderwijs, private partners, investeerders, onderzoeksinstituten, NGO's, enz. – die nodig zijn met het oog op de beoogde innovatieve oplossing, de projectdoelstellingen, duurzaamheid en opschaling op langere termijn. Uitvoeringspartners moeten beschikken over relevante ervaring en deskundigheid die een aanvulling vormt op die van de hoofddautoriteit en meerwaarde heeft voor het hele project. Als

projecten de problemen willen aanpakken die door belanghebbenden en doelgroepen als het meest urgent worden ervaren, als zij echt vernieuwend willen zijn en zich willen inzetten om de geteste oplossingen na afronding van het project op grotere schaal toe te passen, dan moeten ze hun voordeel doen met de kennis en kunde die buiten de stedelijke autoriteiten aanwezig is in de omgeving en ook met de inbreng van geïnteresseerde publieke en/of private investeerders.

Het partnerschap moet evenwichtig zijn in die zin dat de partners elkaar in beleidsmatig en thematisch opzicht aanvullen. Partnerschappen moeten streven naar horizontale integratie (met actoren die betrokken zijn bij de verschillende dimensies van het betreffende probleem) en verticale integratie (met verschillende bestuursniveaus). Hiervoor bestaat geen standaardaanpak. Aanvragers moeten zich ervan bewust zijn dat het managen van partnerschappen met meer dan 10 partners vaak extra inspanning en middelen vereist.

Iedere organisatie met rechtspersoonlijkheid kan uitvoeringspartner zijn in een EUI-IA-project. Uitvoeringspartners moeten een actieve rol hebben in het ontwerp en de uitvoering van het project en zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van concrete activiteiten en de totstandkoming van de bijbehorende deliverables/outputs. Uitvoeringspartners hebben recht op een deel van het projectbudget en declareren de kosten die zij maken voor de uitvoering van de activiteiten. Bij de selectie van uitvoeringspartners gelden de beginselen van transparantie en gelijke behandeling. Adviesbureaus die zich primair met het ontwikkelen en managen van Europese projecten bezighouden en organisaties zonder personeelskosten op de begroting (die alleen kosten voor externe expertise declareren) mogen niet als uitvoeringspartner aan een project deelnemen. In het aanvraagformulier dient nadere informatie te worden verstrekt over de uitvoeringspartners (juridische status, ervaring en expertise, contactpersonen, enz.). In principe kan een uitvoeringspartner betrokken zijn bij meerdere projectvoorstellen in het kader van dezelfde call, op voorwaarde dat zijn bijdrage aan en meerwaarde voor de diverse projecten duidelijk worden onderbouwd.

NB: Stedelijke autoriteiten kunnen niet als uitvoeringspartner worden beschouwd en vermeld, maar alleen als hoofdautoriteit of gelieerde autoriteit – mits ze aan de eerder genoemde criteria daarvoor voldoen.

Overdrachtspartners

Overdrachtspartners zijn stedelijke autoriteiten die zich bij het projectpartnerschap aansluiten om de experimenten te volgen en ervan te leren. Het is de bedoeling dat elk EUI-IA-project drie overdrachtspartners heeft, afkomstig uit andere lidstaten dan de hoofdautoriteit.

Iedere stedelijke autoriteit van een lokale bestuurlijke eenheid die op grond van de urbanisatiegraad door Eurostat is geclassificeerd als agglomeratie, stad of voorstad (DEGURBA-code 1 of 2) en zich binnen de Europese Unie bevindt, kan overdrachtspartner worden. Er is geen minimumaantal inwoners vereist (steden van elke omvang kunnen overdrachtspartner worden).

De logica achter het uitnodigen van overdrachtspartners voor het projectpartnerschap is om ervoor te zorgen dat de geteste oplossing beter kan worden afgestemd op andere stedelijke contexten in de EU, waardoor de kans groter wordt dat deze in het buitenland zal worden overgenomen en op langere

termijn op grotere schaal zal worden toegepast, mogelijk met financiering uit de cohesiefondsen (met name het EFRO). Daarnaast kan het ook bevorderlijk zijn voor de kennisuitwisseling tussen steden in de EU en voor het ontstaan van langdurige betrekkingen tussen steden. Door betrokken te zijn bij de experimenten kunnen overdrachtspartners hun eigen innovatiepotentieel ontwikkelen en leren om innovatieve oplossingen te implementeren (zowel inhoudelijk als procesmatig). Door deel te nemen aan de overdracht en te profiteren van een oplossing die zij tot stand zien komen – en waarvan ze zien dat deze resultaten oplevert, maar dat er ook problemen en obstakels moeten worden overwonnen om daadwerkelijk tot innovatie te komen – kunnen ze zich voorbereiden om de geteste innovatieve oplossing af te stemmen op en geheel of gedeeltelijk te repliceren in hun eigen stad.

Overdrachtspartners moeten uiterlijk in de opstartfase worden gezocht en geselecteerd en zich aan het projectpartnerschap verbinden. De samenwerking ten aanzien van de overdracht, die via het werkpakket Overdracht wordt uitgevoerd, moet uiterlijk na 12 maanden vanaf de projectuitvoering van start gaan. Overdrachtspartners krijgen een vast budget toegewezen.

Betrekken van doelgroepen en andere belanghebbenden

Bij het opzetten van een EUI-IA-project en in alle projectfasen is het noodzakelijk om **de bredere groep belanghebbenden en de doelgroepen die het project kunnen beïnvloeden of erdoor beïnvloed kunnen worden** vast te stellen en bij het project te betrekken. Bij de belanghebbenden kan het – afhankelijk van de aard van het project – gaan om lokale gemeenschappen, sociale partners, bedrijven, NGO's, deskundigen, instellingen, organisaties, individuen, enz. Bij de doelgroepen kan het – afhankelijk van het project – gaan om burgers, stagiairs, werkzoekenden, kwetsbare en/of gemarginaliseerde groepen, gebruikers van een bepaalde dienst of voorziening, enz. Het inventariseren van de belanghebbenden, het begrijpen van hun invloed op het EUI-IA-project en het afwegen van hun behoeften en verwachtingen zijn cruciaal voor het succes van het project. Stedelijke autoriteiten moeten daarom alle relevante belanghebbenden om de tafel krijgen om de problemen en behoeften beter in kaart te brengen, om overeenstemming te bereiken over een gezamenlijke visie of gewenste verandering waartoe het EUI-IA-project moet bijdragen, en om concrete oplossingen en acties uit te werken die de problemen aanpakken en tot de gewenste verandering leiden. De bredere groep belanghebbenden profiteert direct en/of indirect, maar zij spelen geen directe rol in de uitvoering van het EUI-IA-project en mogen niet worden beschouwd als partners bij het EUI-IA-project. Zij krijgen dus ook geen specifiek budget en ook geen expliciete verantwoordelijkheden bij de uitvoering van het project, maar worden wel relevant geacht en moeten actief betrokken worden (co-creatie) met het oog op een soepele en doeltreffende uitvoering van het project.

6.2 INTERVENTIELOGICA EN WERKPLAN

De interventielogica van het EUI-IA-project geeft duidelijk en goed doordacht weer hoe de geplande acties naar verwachting zullen leiden tot de gewenste verandering en de beoogde resultaten. Het is een beschrijving van de logische opeenvolging van de oorspronkelijke behoeften, de inputs, projectactiviteiten, outputs, resultaten en de uiteindelijke impact. Het is een hulpmiddel om complexe

projecten te structureren en de evaluatie ervan voor te bereiden. Bij de interventielogica gaat het om vragen als: Wat is het idee achter het project? Wat zijn de problemen/behoefte die tot het project hebben geleid? Welke problemen wil het project oplossen? Wat is de 'gewenste verandering'? Hoe zullen deze veranderingen worden bereikt?

De interventielogica bestaat uit strategische en operationele componenten en daarnaast uit monitoring- en evaluatiecomponenten.

- De strategische componenten omvatten: algemene doelstelling, specifieke doelstellingen en verwachte resultaten.
- De operationele componenten omvatten: het werkplan, werkpakketten, activiteiten, deliverables en outputs.

Het werkplan geeft aan hoe het project zal verlopen. Het is een stappenplan aan de hand waarvan een project wordt uitgevoerd als het wordt gesubsidieerd. Het werkplan deelt het project op in grote stappen (werkpakketten), die weer worden onderverdeeld in kleinere stappen (activiteiten). Activiteiten leiden tot deliverables en elk werkpakket leidt tot een of meer outputs.

Werkpakketten zijn de bouwstenen van het werkplan, zij vormen de belangrijkste pijlers van het project en bestaan uit samenhangende projectactiviteiten die nodig zijn om bepaalde onderdelen van het project uit te voeren en projectoutputs tot stand te brengen. Voor een EUI-IA-project moeten de volgende werkpakketten worden gebruikt:

- Werkpakket Voorbereiding en opstart
 - Werkpakket Projectmanagement
 - Werkpakket Monitoring en evaluatie
 - Werkpakket Communicatie en kennisbenutting
 - Thematische werkpakketten
 - Werkpakket Overdracht
 - Werkpakket Afsluiting
- De monitoring- en evaluatiecomponenten omvatten: outputindicatoren en resultaatindicatoren.

6.3 ONDERSTEUNING DOOR DESKUNDIGEN

Elk project dat in het kader van EUI-IA wordt gesubsidieerd, krijgt ondersteuning van een EUI-deskundige. Meer specifiek zorgen de EUI-deskundigen voor:

- advies en begeleiding op strategisch en operationeel niveau over het project en de uitvoering ervan;
- hulp bij het ontwikkelen van projectdocumenten en outputs, om resultaten en verdere vooruitzichten (qua duurzaamheid, opschaling en overdraagbaarheid), geleerde lessen en goede praktijken te verzamelen en onder een breder publiek te verspreiden, en daarmee de toepassing van de meest succesvolle innovaties in andere EU-steden te vergemakkelijken;
- deelname en bijdrage aan kennisbenuttings- en verspreidingsactiviteiten;
- hulp bij de uitvoering van het werkpakket Overdracht.

De EUI-deskundigen leveren gedurende de gehele looptijd van het project en ook in de afsluitingsfase continu ondersteuning en advies.

EUI-deskundigen zijn mensen met een gedegen kennis van de relevante stedelijke thema's van elke call. Ze hebben ervaring met het samenwerken met stedelijke autoriteiten aan projecten waarbij sprake is van overheidsinvesteringen en de fysieke uitvoering daarvan, hebben goed inzicht in het cohesiebeleidskader en bewezen ervaring met het ondersteunen van stedelijke experimenten en innovatie.

Alle kosten in verband met de werkzaamheden van EUI-deskundigen (inclusief reis- en verblijfkosten) worden door EUI-IA rechtstreeks vergoed. Daarom mogen aanvragers deze kosten niet opnemen in hun begroting in het aanvraagformulier.

6.4 OVERDRACHT

Een essentieel verschil met de projecten van Urban Innovative Actions in de programmaperiode 2014-2020 is dat er nu een transnationale overdrachtscomponent is opgenomen als integraal onderdeel van EUI-IA-projecten.

Het is belangrijk te onderstrepen dat de EUI-IA-projecten nog steeds primair zijn gericht op het testen van nieuwe innovatieve oplossingen op een bepaalde plaats. Maar de verwachting is dat – met deze nieuwe component – de processen en de resultaten van experimenten zullen worden gevolgd door partnersteden uit andere landen (overdrachtspartners). In alle EUI-IA-projecten is nu een specifiek werkpakket Overdracht opgenomen, met specifieke activiteiten, budgetten, deliverables en outputs.

EUI-IA is opgezet om overdraagbare en schaalbare innovatieve oplossingen te vinden en te testen teneinde problemen rond duurzame stedelijke ontwikkeling op EU-niveau te kunnen aanpakken. Het initiatief is ook gericht op het verzamelen en delen van de resultaten van experimenten (mede door het ondersteunen van overdrachtsactiviteiten) om in alle stedelijke gebieden in de EU het innovatievermogen en de kennisopbouw te bevorderen. De bedoeling is dat de outputs van EUI-IA-projecten door andere steden in de EU worden overgenomen (gerepliceerd, opgeschaald). Dit is bevorderlijk voor de impact van het hele initiatief, levert een bijdrage aan de stedelijke beleidsvorming op verschillende niveaus, en is goed voor de samenwerking tussen Europese stedelijke gebieden.

De overdrachtscomponent moet zich toespitsen op de volgende aspecten:

- in staat stellen van de overdrachtspartners om de planning en het uittesten van de innovatieve oplossing te volgen;
- in staat stellen van de overdrachtspartners om hun lokale stedelijke context te analyseren en zo beter te begrijpen hoe de innovatieve oplossing kan worden afgestemd op hun lokale behoeften en omstandigheden;
- uitwisselen van kennis en ervaring tussen alle projectpartners;
- delen van kritische input, wat niet alleen het EUI-IA-project een extern perspectief kan geven maar ook de overdrachtspartners kan inspireren;
- opstellen door de overdrachtspartners van documentatie die handig voor hen kan zijn bij de toekomstige replicatie van de innovatieve oplossing (haalbaarheids- en kansonderzoek voor replicatie en investeringsdocumentatie);
- opstellen (door de hoofdautoriteit en de projectpartners) van de nalatenschap van het EUI-IA-project in de vorm van een EUI-innovatiemodel dat kan worden gebruikt door andere EU-steden die belangstelling hebben voor de oplossing.

Bovengenoemde activiteiten kunnen worden uitgevoerd met behulp van de volgende variatie aan **werkmethoden**: bezoeken ter plaatse, online of offline workshops/vergaderingen/discussies, peer reviews, eigen werkzaamheden van de overdrachtspartners waardoor zij verder kunnen profiteren van de lessen die ze uit de overdracht hebben getrokken én zich kunnen voorbereiden op toekomstige replicatie van de innovatieve oplossing, en andere gewenste vormen van werk en samenwerking.

Van de overdrachtspartners wordt verwacht dat ze de volgende deliverables en outputs opstellen met betrekking tot leren en investeren: **een overdrachtscapaciteitsonderzoek en een haalbaarheids- en kansonderzoek naar replicatie** (één per overdrachtspartner). Ze mogen ook **investeringsdocumentatie en/of een kleinschalige pilot-investering** financieren.

De hoofdautoriteit wordt geacht een **EUI-innovatiemodel** op te stellen – een einddocument ten behoeve van de overdraagbaarheid en opschaling van de geteste innovatieve oplossing, zodat anderen

(niet alleen de overdrachtspartners maar alle geïnteresseerde steden in de EU) kennis kunnen nemen van de uitkomsten van het experiment en enkele handreikingen krijgen over de aanpak van replicatie.

Het totale budget voor het werkpakket Overdracht moet worden bepaald door de EU-IA-aanvrager en moet het volgende omvatten:

- een budget voor de hoofdautoriteit en de betreffende uitvoeringspartners voor de uitvoering van het werkpakket Overdracht;
- een budget voor elke overdrachtspartner in de vorm van een vast bedrag (vereenvoudigde kostenoptie) van € 150.000 (overeenkomend met € 120.000 EFRO en een eigen bijdrage van € 30.000 euro).

De hoofdautoriteit is verantwoordelijk voor het zoeken en selecteren van de overdrachtspartners die zij in het partnerschap wil opnemen. Hiermee dient al in de aanvraagfase te worden begonnen: aanvragers moeten dan aangeven welke andere Europese stedelijke gebieden profijt zouden kunnen hebben van het repliceren van de voorgestelde oplossing; toelichten hoe de meest geschikte overdrachtspartners worden gezocht en geselecteerd (en eventueel reeds gevonden potentiële overdrachtspartners specificeren, met motivering/onderbouwing). Een van de doelstellingen van het EUI-IA is dat de projectoutputs ook door andere steden worden gebruikt, waardoor het hele initiatief meer impact krijgt, en de ambitie van het EUI-IA is om de replicateerbaarheid van de ontwikkelde innovatieve oplossingen te vergroten. Daarom is het van belang dat projecten al in de aanvraagfase kunnen aantonen dat er sprake is van een goed uitgewerkt proces, onderbouwing en motivering voor de keuze van de meest geschikte overdrachtspartners.

De overdrachtspartners moeten uiterlijk in de opstartfase worden vastgesteld. De opstartfase kan pas worden afgerond als de overdrachtspartners (op zijn minst) een intentieverklaring hebben ondertekend.

Aandachtspunten bij de selectie van de overdrachtspartners zijn: (i) het vinden van een goed evenwicht in de verscheidenheid van de betrokken steden (qua grootte (kleine, middelgrote en grote steden) en hun ligging (minder ontwikkelde, overgangs- en meer ontwikkelde regio's)), en ii) het verzamelen van de meest relevante overdrachtspartners voor de kwaliteit van de replicatie-activiteiten. Daarom gelden de volgende **uitgangspunten voor de selectie van de overdrachtspartners**:

- De overdrachtspartners zijn afkomstig uit verschillende lidstaten van de EU;
- Ten minste twee van de vier betrokken steden (de hoofdautoriteit + de drie overdrachtspartners) liggen in minder ontwikkelde of overgangsregio's¹⁶;
- Het partnerschap omvat steden van verschillende grootte.

¹⁶ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/regions/background>

6.5 KOSTENCATEGORIEËN

De volgende kostencategorieën kunnen worden gebruikt voor EUI-IA-projecten:

- Personeelskosten
- Kantoor- en administratieve kosten
- Reis- en verblijfkosten
- Externe expertise en diensten
- Uitrusting
- Infrastructuur en bouwwerkzaamheden

In de EUI-IA Guidance is iedere kostencategorie gedefinieerd en staat informatie over het begroten en declareren van deze kosten. Bij vragen over de subsidiabiliteit van uitgaven die hier niet worden beantwoord, kunnen projectpartners terecht bij het Permanent Secretariaat. NB: overdrachtspartners ontvangen een vast bedrag om hun uitgaven te dekken.

Door het project gedeclareerde uitgaven moeten worden gecontroleerd door middel van een eerstelijnscontrole. Hierbij moet de controleur in een verklaring aangeven of de gedeclareerde uitgaven wettig en regelmatig zijn, of de producten en diensten daadwerkelijk geleverd zijn, of de gedeclareerde bedragen kloppen en of de uitgaven en activiteiten aan de regels van EUI-IA, de EU en de eigen lidstaat voldoen. Aangezien de eerstelijnscontroleur rechtstreeks door EUI-IA wordt benoemd en betaald, hoeven de projectpartners in de projectbegroting geen controlekosten (auditkosten) op te nemen. De eerstelijnscontroleur verricht ook controles ter plaatse. Een controle ter plaatse houdt in dat de **eerstelijnscontroleur het project persoonlijk bezoekt en nagaat of bepaalde activiteiten, aankopen van diensten en producten en ook investeringen daadwerkelijk conform het goedgekeurde aanvraagformulier hebben plaatsgevonden en of de regels zijn nageleefd.**

Zoals vermeld bij de uitgangspunten voor de financiering moeten EUI-IA-projecten werken volgens het 'totale kosten'-principe: een project wordt door het EFRO gesubsidieerd tot maximaal 80% van de totale subsidiabele kosten, en elke projectpartner (hoofddoorloper, gelieerde autoriteit, uitvoeringspartner en overdrachtspartner) die EFRO-subsidie ontvangt, moet zelf een financiële bijdrage leveren om de eigen begroting rond te krijgen (ten minste 20% van de subsidiabele kosten van de partner).

Als deze bijdragen afkomstig zijn uit particuliere middelen, vallen ze niet onder de regels voor staatssteun. Als bijdragen afkomstig zijn uit publieke bronnen, en voor zover de projectactiviteiten niet economisch van aard zijn, vormt de financiering voor dergelijke activiteiten geen staatssteun. Lidstaten kunnen echter ook uit publieke middelen bijdragen aan projecten waarbij het wél gaat om 'economische activiteiten', zoals het op de markt brengen van goederen en diensten. In dat geval moet een project zodanig worden opgezet dat alle publieke bijdragen op alle niveaus voldoen aan de

staatssteunregels, dus zowel bij de eigenaar als bij de bouwer c.q. exploitant van het project of de voorziening. Daarbij moeten de publieke bijdragen dan voldoen aan de de-minimis-regels, aan de Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGVV) of aan de DAEB-vrijstellingsbeschikking voor Diensten van Algemeen Economisch Belang.

Nadere informatie over aanbestedingen en staatssteun is te vinden in de EUI-IA Guidance.

7. AANVRAAGPROCEDURE

Het aanvraagdossier voor de EUI-IA-call bestaat uit:

- Deze **Terms of Reference**, beschikbaar in alle EU-talen. In het geval van discrepanties is de Engelse versie echter doorslaggevend.
- De EUI-IA Guidance (alleen beschikbaar in het Engels), die steeds moet worden geraadpleegd voor wat betreft de algemene regels van het Initiatief.
- Een **technische handleiding voor het Electronic Exchange Platform (EEP)**.
- Gedetailleerde **instructies voor het invullen van het aanvraagformulier**, online beschikbaar in alle EU-talen in het EEP-systeem. In het geval van discrepanties is de Engelse versie echter doorslaggevend.
- **Werkdocument voor het aanvraagformulier** als hulpmiddel bij het opstellen van de aanvraag (een werkversie van het aanvraagformulier en de eigen verklaring; dit is een Word-document, alleen beschikbaar in het Engels).

Alle documenten zijn ook te vinden op de EUI-website.

De aanvraagprocedure verloopt 100% papierloos via het EEP (<https://eep.urban-initiative.eu/>). De **aanvraag zelf bestaat uit:**

- **Aanvraagformulier:** Het aanvraagformulier moet online worden ingevuld via het EEP. De verschillende onderdelen hebben betrekking op het projectidee en de achterliggende gedachte (inclusief de innovativiteit van het voorstel), het partnerschap (de hoofdautoriteit, de uitvoeringspartners, de overdrachtspartners en, indien van toepassing, de gelieerde autoriteiten), de belangrijkste doelstellingen en beoogde resultaten, het werkplan en de begroting. Bewerken en indienen is alleen mogelijk zolang een call geopend is. Het aanvraagformulier bevat een aantal automatische links, formules en controles. Hierdoor verschijnen er foutmeldingen in het formulier als het niet goed wordt ingevuld (of als de eigen verklaring ontbreekt), en kan het niet worden verzonden. Dit maakt het risico veel kleiner dat een aanvraag meteen als niet-subsidiabel wordt aangemerkt.

- **Bijlage:** Aanvragers kunnen in het EEP één bijlage uploaden bij het aanvraagformulier. Dit kan bijvoorbeeld een kaart zijn van het interventiegebied, een grafiek, een infographic, enz. In de EEP Guidance staat welke soorten bestanden er kunnen worden geüpload en hoe groot deze mogen zijn.
- **Eigen verklaring** (Confirmation sheet): De eigen verklaring wordt tijdens of na het invullen van het aanvraagformulier automatisch gegenereerd door het EEP. Deze moet worden geprint, ondertekend door een bevoegde vertegenwoordiger van de hoofddoorloper, gescand en geüpload in onderdeel H van het aanvraagformulier. Zonder de eigen verklaring kan het aanvraagformulier niet worden ingediend.

Het dringende advies is om het aanvraagformulier in te vullen in helder Engels, hoewel het ook in een van de andere officiële EU-talen mag worden ingediend. De strategische en operationele beoordeling vindt plaats op basis van de Engelse versie van het aanvraagformulier (aanvraagformulieren in andere talen worden in opdracht van het Permanent Secretariaat door een extern vertaalbureau in het Engels vertaald). Het Permanent Secretariaat geeft geen garanties ten aanzien van de kwaliteit van de vertaling en deze is derhalve voor risico van de aanvrager. Daarnaast moeten het subsidiecontract, het projectmanagement, officiële rapportages, de belangrijkste deliverables en alle communicatie met de Uitvoerende Entiteit en het Permanent Secretariaat in het Engels zijn.

De uiterste datum voor indiening van het aanvraagformulier en de eigen verklaring
is 05 oktober 2023 om 14.00 uur CEST

8. SELECTIEPROCEDURE

Na indiening doorloopt iedere aanvraag een selectieprocedure, die uit de volgende stappen bestaat:

1. Subsidiabiliteitscontrole
2. Strategische beoordeling
3. Operationele beoordeling

8.1 SUBSIDIABILITEITSCONTROLE

Na sluiting van de EUI-IA-call toetst het Permanent Secretariaat alle tijdig ingediende projectvoorstellen op subsidiabiliteit. Het doel hiervan is om te controleren of de ontvangen aanvraagformulieren en

bijlagen voldoen aan de formele subsidiabiliteitscriteria; om te voorkomen dat niet-subsidiabele aanvragen nog verder worden beoordeeld; en om te zorgen voor een gelijke behandeling van alle voorstellen die in aanmerking komen voor subsidiëring.

De subsidiabiliteitscriteria van EUI-IA zijn als volgt:

1. Het aanvraagformulier is elektronisch via het EEP ingediend vóór de deadline die in de Terms of Reference van de call staat aangegeven.
2. Het aanvraagformulier is volledig ingevuld.
3. De aanvrager is een afzonderlijke stedelijke autoriteit van een lokale bestuurlijke eenheid die op grond van de urbanisatiegraad door Eurostat is geclassificeerd als agglomeratie, stad of voorstad (DEGURBA-code 1 of 2) en ten minste 50.000 inwoners heeft;

OF

De aanvrager is een vereniging of groepering van stedelijke autoriteiten met de juridische status van georganiseerde agglomeratie, bestaande uit lokale bestuurlijke eenheden, waarbij het merendeel (minimaal 51%) van de bevolking woont in een lokale bestuurlijke eenheid die op grond van de urbanisatiegraad door Eurostat is geclassificeerd als agglomeratie, stad of voorstad (DEGURBA-code 1 of 2) en waarbij het totale aantal inwoners ten minste 50.000 bedraagt;

OF

De aanvrager is een vereniging of groepering van stedelijke autoriteiten zonder de juridische status van georganiseerde agglomeratie, waarbij alle betrokken stedelijke autoriteiten (hoofddoorheid en gelieerde autoriteiten) lokale bestuurlijke eenheden zijn en op grond van de urbanisatiegraad door Eurostat zijn geclassificeerd als agglomeratie, stad of voorstad (DEGURBA-code 1 of 2) en waarbij het totale aantal inwoners (hoofddoorheid en gelieerde autoriteiten) ten minste 50.000 bedraagt.

4. De subsidiabiliteitsperiode is aangehouden: de einddatum van het project komt overeen met de voorschriften van de call en van EUI-IA.
5. De eisen ten aanzien van het maximale budget (maximaal € 5 miljoen EFRO) en het cofinancieringsbeginsel (minimaal 20% eigen bijdrage door het partnerschap) zijn in acht genomen.
6. Alle betrokken partners (hoofddoorheid, gelieerde autoriteiten en uitvoeringspartners) zijn afkomstig uit een EU-lidstaat.
7. In het geval van een vereniging of groepering van stedelijke autoriteiten die geen juridische status als georganiseerde agglomeratie heeft, moet er in het aanvraagformulier één hoofddoorheid zijn aangegeven en moeten daarnaast ook alle gelieerde autoriteiten zijn vermeld.

8. De stedelijke autoriteiten die een projectvoorstel indienen (hoofddautoriteit en/of gelieerde autoriteiten) zijn in het kader van één en dezelfde call slechts betrokken bij één projectvoorstel.
9. De stedelijke autoriteiten die een projectvoorstel indienen (hoofddautoriteit en/of gelieerde autoriteiten) zijn niet bij een eerdere EUI-IA-call geselecteerd en gesubsidieerd voor hetzelfde onderwerp.
10. Een ongewijzigde eigen verklaring, ondertekend door een bevoegde vertegenwoordiger van de hoofddautoriteit, is via het EEP geüpload in het betreffende onderdeel van het aanvraagformulier (Confirmation sheet).

Als niet aan alle bovenstaande voorwaarden is voldaan, wordt de aanvraag als niet-subsidiabel aangemerkt en wordt er geen verdere beoordeling uitgevoerd. Na afloop van de subsidiabiliteitscontrole worden aanvragers in kennis gesteld van het besluit inzake hun aanvraag (nl. of deze wel of niet door mag naar de volgende stap).

8.2 STRATEGISCHE BEOORDELING

Aanvragen die als subsidiabel en ontvankelijk zijn aangemerkt, worden onderworpen aan een strategische beoordeling door een panel van externe deskundigen. Deze strategische beoordeling vormt **70%** van het gewicht van de totale projectbeoordeling en berust op de volgende criteria:

- **Innovativiteit en relevantie** (30%) – In hoeverre kan de aanvrager aantonen dat het projectvoorstel een nieuwe oplossing is die meerwaarde heeft in het kader van het thema van de call? In hoeverre is de oplossing relevant voor de lokale context en voor de doelstellingen van het cohesiebeleid?
- **Partnerschap en co-creatie** (12%) – In hoeverre is het partnerschap relevant en solide genoeg om de voorgestelde oplossing te implementeren en de verwachte resultaten te bereiken? In hoeverre voorziet het voorstel in zinvolle participatie en co-creatie door belanghebbenden, doelgroepen en burgers?
- **Meetbaarheid van resultaten en impact** (12%) – In hoeverre zijn de verwachte resultaten specifiek en realistisch, en weerspiegelen ze de verwachte impact van het project op de lokale context en op de begunstigden/eindgebruikers?
- **Duurzaamheid en opschaling** (8%) – In hoeverre levert het project een duurzame bijdrage aan de aanpak van de betreffende uitdaging? In hoeverre kan de voorgestelde oplossing (als deze succesvol blijkt) na de einddatum in stand blijven en worden opgeschaald?
- **Overdraagbaarheid** (8%) – In hoeverre zal het project overdraagbaar zijn naar andere stedelijke gebieden in Europa?

De indicatieve beoordelvingsvragen voor alle criteria zijn te vinden in de EUI-IA Guidance, paragraaf 3.2 'Selection process'.

Op basis van de score van de strategische beoordeling stelt het panel van externe deskundigen een beoordeling op en brengt het een rangorde aan in de beoordeelde aanvragen. Aanvragen die goed scoren in deze rangorde, worden in overleg met de EC doorgelaten naar de operationele beoordeling. Na afloop van de strategische beoordeling worden aanvragers in kennis gesteld van het besluit inzake hun aanvraag (of deze wel of niet door mag naar de volgende stap).

8.3 OPERATIONELE BEOORDELING

De operationele beoordeling wordt uitgevoerd door het Permanent Secretariaat en vormt **30%** van het gewicht van de totale projectbeoordeling. De operationele beoordeling is vooral bedoeld om de degelijkheid van het voorstel te beoordelen, dat wil zeggen: is het gerechtvaardigd, realistisch, consistent en samenhangend, volledig, geschikt om effectief te worden gemanaged en snel te worden uitgevoerd, en levert het 'value for money' op? Bij de operationele beoordeling worden de volgende criteria gehanteerd:

- **Ontwerp en logica** (12%) – In hoeverre zijn de elementen van het werkplan (activiteiten, deliverables, outputs, indicatoren) volledig, realistisch, consistent en samenhangend? In hoeverre zal het voorgestelde projectontwerp leiden tot het bereiken van de doelstellingen en beoogde resultaten?
- **Haalbaarheid en startgereedheid** (8%) – In hoeverre wordt aangetoond dat het voorstel haalbaar is (uitvoerbaar binnen de gegeven tijd) en gereed is om van start te gaan?
- **Organisatorische regelingen en operationele capaciteit** (5%) – In hoeverre zijn de management- en communicatieactiviteiten geschikt en bevorderlijk voor de algehele uitvoering van het project?
- **Begroting** (5%) – In hoeverre is de begroting samenhangend en proportioneel?

De indicatieve beoordelvingsvragen voor alle criteria zijn te vinden in de EUI-IA Guidance, paragraaf 3.2 'Selection process'.

Na de operationele beoordeling wordt de definitieve selectie gemaakt door een selectiecommissie. Na afloop van het hele proces worden de aanvragers in kennis gesteld van dit besluit.

8.4 SCORESYSTEEM

Bij de besluitvorming wordt gebruikgemaakt van een scoresysteem. Aan elk van de gewogen criteria wordt een score van 1 tot 10 toegekend. Dit resulteert in een gemiddelde score per project. Hierbij wordt de volgende schaalverdeling gebruikt:

9-10 – uitstekend

7-8 – goed

5-6 – voldoende

3-4 – onvoldoende

1-2 – slecht

NB: Als een project op een van de criteria 4 of minder scoort, wordt het automatisch afgewezen en niet verder in behandeling genomen.

Bij het toekennen van de scores wordt niet alleen gekeken naar de specifieke merites van ieder projectvoorstel, maar worden de projecten binnen dezelfde call ook in competitieve zin met elkaar vergeleken. Als een projectvoorstel niet is geselecteerd voor de operationele beoordeling of uiteindelijk niet wordt goedgekeurd, ontvangen de aanvragers daarom geen scores maar alleen gedetailleerd commentaar op alle beoordeelde criteria.

NB: Het feit dat een project uiteindelijk is geselecteerd, geeft niet automatisch recht op de betreffende EU-subsidie. Indien niet wordt voldaan aan de voorwaarden in de opstartfase (wat betekent dat het project nog niet echt klaar is voor uitvoering) behoudt de Uitvoerende Entiteit zich het recht voor om het project te beëindigen en het van de lijst van goedgekeurde EUI-IA-projecten te schrappen (voor nadere informatie zie de EUI-IA Guidance, hoofdstuk 4 'Initiation Phase and Contracting').

8.5 UITSLUITINGSCRITEIA VOOR SUBSIDIEAANVRAGERS

Op grond van het Financieel Reglement¹⁷ kunnen aanvragers worden uitgesloten van de subsidietoekenningprocedure wanneer de hoofdautoriteit, of personen met vertegenwoordigings-

¹⁷ Verordening (EU, Euratom) 2018/1046 van het Europees Parlement en de Raad van 18 juli 2018 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie, tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 1296/2013, (EU) nr. 1301/2013, (EU) nr. 1303/2013, (EU) nr. 1304/2013, (EU) nr. 1309/2013, (EU) nr. 1316/2013, (EU) nr. 223/2014, (EU) nr. 283/2014 en Besluit nr. 541/2014/EU en tot intrekking van Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32018R1046>

beslissings- of controlebevoegdheid bij de hoofdautoriteit, of personen die essentieel zijn voor de uitvoering van het project, zich in een of meer van de volgende uitsluitingssituaties bevindt/bevinden:

- faillissement of insolventie- of liquidatieprocedure
- niet-nakoming van verplichtingen tot betaling van belastingen of socialezekerheidsbijdragen
- ernstige beroepsfouten, inclusief het afleggen van valse verklaringen
- fraude
- corruptie
- gedrag dat verband houdt met een criminele organisatie
- witwassen of financiering van terrorisme
- terroristische misdrijven of strafbare feiten in verband met terrorisme
- kinderarbeid en andere vormen van mensenhandel
- onregelmatigheden
- het oprichten of zijn van een lege vennootschap.

Samen met het aanvraagformulier moet een verklaring worden ingediend waarin wordt bevestigd dat de hoofdautoriteit en de projectpartners niet onder een van de bovenstaande uitsluitingscriteria vallen. Deze verklaring wordt opgenomen in de eigen verklaring (Confirmation sheet) bij het aanvraagformulier in het EEP. NB: De eigen verklaring moet worden ondertekend door de bevoegde vertegenwoordiger van de hoofdautoriteit, anders wordt de aanvraag bij de subsidiabiliteitscontrole als niet-subsidiabel aangemerkt.

Tijdens de selectieprocedure, dus vóór het definitieve besluit van de selectiecommissie over subsidietoekenning, worden aanvragers door het Permanent Secretariaat gecontroleerd in het Early Detection and Exclusion System (EDES), het systeem dat de Europese Commissie heeft opgezet om de financiële belangen van de Unie beter te beschermen en goed financieel beheer te waarborgen¹⁸. Als een hoofdautoriteit in EDES wordt aangetroffen, stelt het Permanent Secretariaat de aanvrager daarvan in kennis. Deze krijgt vervolgens – vóór het definitieve besluit van de selectiecommissie – de gelegenheid zich te verweren, met inachtneming van het evenredigheidsbeginsel.

¹⁸ Artikel 142 van Verordening (EU, Euratom) 2018/1046 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie.

9. OPSTARTFASE

De opstartfase bestrijkt de eerste 6 maanden vóór de uitvoeringsfase van het project. Deze is bedoeld om te waarborgen dat aan alle administratieve voorwaarden is voldaan, zodat het project klaar is om vlot en efficiënt van start te gaan (met garanties ten aanzien van projectmanagement, projectuitvoering, risicobeheersing). De belangrijkste aspecten die aan bod komen in deze fase zijn trainingen op het gebied van projectmanagement (onder meer over de regels voor rapportage en monitoring), het voldoen aan de administratieve en wettelijke vereisten voor de start van het project, het doorvoeren van de aanbevelingen van de selectiecommissie, de voorafgaande audit en de gereedheidscontrole. De opstartfase is ook bedoeld om een goede samenwerking tussen het project en het Permanent Secretariaat tot stand te brengen.

De gereedheidscontrole is opgenomen in de opstartfase om tijdens de projectuitvoering zo veel mogelijk onverwachte problemen te voorkomen. De gereedheidscontrole wordt verricht door de eerstelijnscontroleur tijdens de voorafgaande audit en vervolgens ook door het Permanent Secretariaat. Deze controle heeft betrekking op alle management-, administratieve, financiële en operationele zaken die invloed kunnen hebben op een goed verloop van het project en de beoogde projectresultaten. Bij de gereedheidscontrole wordt ook gekeken of het project een betrouwbare strategie heeft en voldoende anticipeert op de aandachtspunten in het onderdeel 'Risicomanagement' van het aanvraagformulier (projectmanagement, personele capaciteit voor de uitvoering, gereedheid voor aanbestedingsprocedures, realistisch tijdschema, juridisch kader voor de projectuitvoering, investeringsdocumentatie, vergunningen, enz.).

Als de opstartfase niet binnen de termijn van 6 maanden is afgerond (als een van de bovenstaande stappen niet is voltooid, of als de voorafgaande audit en/of gereedheidscontrole negatief is), heeft de Uitvoerende Entiteit het recht het project te beëindigen (omdat het concept nog niet echt klaar is voor operationalisering) en het van de lijst van goedgekeurde EUI-IA-projecten te schrappen. In dat geval worden alleen de twee vaste bedragen voor de voorbereidings- en de opstartfase aan het project uitbetaald. Als de opstartfase voortijdig wordt afgebroken (bijv. als het project geen doorgang vindt), wordt alleen het vaste bedrag voor de voorbereiding uitbetaald aan de hoofdautoriteit.

Afronding van de opstartfase is een absolute voorwaarde voor het ontvangen van de EFRO-subsidie voor de uitvoering en voor het starten van de uitvoeringsfase.

10. AANSPREEKPUNT

De medewerkers van het Permanent Secretariaat staan klaar om antwoord te geven op alle mogelijke technische vragen van aanvragers tijdens de EUI-IA-call. De contactgegevens zijn te vinden op de EUI-website. Daarnaast wordt de volgende ondersteuning geboden:

- Het Permanent Secretariaat zal vier ‘Applicants Seminars’ organiseren in diverse steden in heel Europa. De datums en locaties van de seminars zijn te vinden op de EUI-website. Tijdens deze seminars kunnen deelnemers een afspraak maken voor bilateraal overleg met medewerkers van het Permanent Secretariaat en vertegenwoordigers van de EC over hun projectidee.
- Er zullen online webinars worden georganiseerd over specifieke aspecten van projectontwikkeling en indiening van de aanvraag.
- Op de EUI-website is een Q&A-rubriek te vinden en er zal bilateraal online overleg plaatsvinden.
- Het aanvraagdossier (bestaande uit de Terms of Reference, de EUI-IA Guidance, een technische handleiding voor het Electronic Exchange Platform (EEP), gedetailleerde instructies voor het invullen van het aanvraagformulier (online beschikbaar in het EEP-systeem in alle EU-talen) en het werkdocument voor het aanvraagformulier) is beschikbaar op de EUI-website.

11. BELANGRIJKE DATUMS

- **31/05/2023:** lancering van de tweede EUI-IA-call
- **06/2023 – 09/2023:** Applicants Seminars en online overleg
- **05/10/2023 (14.00 uur CEST):** uiterste datum voor indiening van de aanvraagformulieren
- **05/2024:** indicatieve datum van het definitieve besluit over de goedkeuring van projecten
- **11/2024:** einde van de opstartfase
- **01/12/2024:** begindatum voor de uitvoering van alle goedgekeurde projecten

Wij hopen binnenkort uw projectvoorstel te ontvangen!